

Hemvärnet

Nationella Skyddsstyrkorna

NUMMER 6 DECEMBER 2006

SUGEN PÅ HEMVÄRNET?
Gå in på www.soldat.nu

Här vill man inte mucka

REPORTAGE FRÅN
DIREKTUTBILDNINGEN

**FJÄLLSTRÖMS
SOLDATER
ÄR HJÄLTAR**

VI BESÖKER KALMAR-
KRONOBERGSGRUPPEN

NORRLÄNDSKA FLYGSPANARE STÄLLER OM

Vi behöver dig i hemvärnet

FOTO: ANDERS KÄMPE

VÄLKOMMEN TILL HEMVÄRNET. Detta nummer vänder sig förutom till dig, trogne läsare, också till alla de som just nu fullgör värnpliktsjänstgöring i Försvarsmakten. Vi vill med detta ge alla en möjlighet att ta del av hemvärnets verksamhet och själv kunna bedöma om detta är något för mig.

Hemvärnet har genomfört en omfattande reformering under de senaste åren vilket innebär att det i dag är en modern organisation. Hemvärnet, som är en del av Försvarsmakten, har till uppgift att kunna skydda och bevaka viktiga militära och civila skyddsobjekt. Det kan röra sig om allt från betydelsefulla militära anläggningar till civila kraftinstallationer. Hemvärnet kan också genomföra ytövervakning samt naturligtvis stödja samhället. Vi är därmed, enligt mitt sätt att se, samhällets absolut viktigaste enhet för stöd i svåra situationer.

Hemvärnet finns överallt i hela landet och har en mycket hög beredskap. Hemvärnet är en del av vårt samhälle och välkomnar både män och kvinnor. Hemvärnet ger möjlighet till kamratskap och omväxling samt naturligtvis chansen att göra en "insats". Inom hemvärnet finns det goda möjligheter att välja befattning beroende på vad du är intresserad av samt hur mycket tid du vill lägga ner. Det är en bra plats för den som vill vidmakthålla sin militära kunskap för till exempel internationella insatser.

DU SOM ANSLUTER dig direkt efter värnplikten tecknar ett särskilt avtal med hemvärnet som gör att du inte "tappar" din ordinarie placering i insatsorganisationen. Om allt detta låter intressant är du mer än välkommen att "join in".

I mitten på oktober genomfördes en insatsövning i Stockholm. Det var första gången som vi testade insatssystemet, det vill säga att föra insatsplutoner från olika delar av landet in under en insatskompaniledning för att sedan genomföra olika uppgifter. Resultatet var mycket bra, plutonerna från Västerbotten, Dalarna, Skåne och Stockholm gjorde ett utomordentligt jobb när de bevakade det militära högkvarteret, Rosenbad, Riksdagshuset och regeringskvarteren. Förbanden gjorde också mycket bra reklam för både sig själva och hemvärnet. ÖB tog emot förbandet utanför högkvarteret och sade bland annat att han var mycket nöjd med hur hemvärnet har utvecklats och att många viktiga uppgifter väntar. Stort tack till alla inblandade.

Nyligen har jag fattat beslut om de nya bestämmelserna för vapenhantering. Dessa har redovisats

tidigare och återfinns även i detta nummer av tidningen. Jag vill återigen understryka att bestämmelserna i första hand är till för att inte hemvärnssoldater ska misstänkas som blivande våldsmän i vårt samhälle.

Vi lämnar i tillämpningsbestämmelserna en stor frihet för att på lokal nivå fatta beslut om detaljerna i vapenhanteringen mot bakgrund av egna rådande förhållanden. Genomförandet skall präglas av "god ordning" och ske i samband med ordinarie verksamhet inom hemvärnsförbanden. Jag är tillsammans med rikshemvärnsrådet medveten om att vissa olägenheter kan bli följden men dessa har vägts mot frågan om samhällets förtroende för hemvärnet.

EFTER ATT HA avslutat årets sista inspektion, av totalt sex stycken, som genomfördes i Norra Småland kan jag med stor tillfredsställelse konstatera att vi har ett hemvärn på stark frammarsch mot kommande uppgifter. Jag ser att allt flera tar de första utbildningsstegen mot att kunna verka i infrastruktur (byggelse), fler och fler kombinerar övningsverksamheten i väpnad strid med förmåga att kunna verka som skyddsvakter under fred eller krisförhållanden. Jag tycker att vi har en god kvalitet på övningsverksamheten med duktiga instruktörer från såväl grundutbildningsförbanden som hemvärnets egna. Hemvärnsförbandens integrering i de 12 utbildningsförbanden har gått mycket bra, i vissa fall kanske så bra att viss "fartblindhet" tenderar att uppstå.

Det återstår nu mindre än ett år till rikshemvärnsning 2007. Det är således dags att börja tänka på motionsarbetet inför tinget. Formulera motioner som du/ni anser medverkar till att utveckla hemvärnet.

Jag avslutar med en liten situation från kungens besök i hemvärnet vid Kalmar-Kronobergsgruppen. I samband med det avslutande fototillfället för journalister frågar en journalist "Har kungen sett någon svamp i skogen?" Kungen tittar en stund på journalisten och säger " Nej, men jag har sett en väldigt massa duktiga hemvärnssoldater".

Ta åt er alla av berömmet!

Avlutningsvis vill jag tillönska:

En riktigt God Jul och ett Gott Nytt Hemvärnsår!

ROLAND EKENBERG
Rikshemvärnschef

Hemvärnet

Nationella Skyddsstyrkorna

NUMMER 6 DECEMBER 2006. ÅRGÅNG 66

BESÖKSADRESS

Lidingövägen 24
Stockholm

POSTADRESS

Tidskriften Hemvärnet
107 85 Stockholm
Tel: 08-788 75 00
Fax: 08-664 57 90

REDAKTION

**Chefredaktör
och ansvarig utgivare:**

Ulf Ivarsson
Tel: 08-788 97 38

E-post:

hvtidningen@swipnet.se

Reporter: Therese Åkerstedt

Tel: 08-788 95 81

E-post:

therese.akerstedt@mil.se

Stf ansvarig utgivare: Lars Brink

Redaktionsassistent:

Pia-Lena Jansson
Tel: 08-788 97 15

E-post:

pia-lena.jansson@pub.mil.se

Grafisk form och layout:

Forsberg Grafisk form AB

PRENUMERATION

Helår/6 nummer: 100:-
Postgiro: 456177-5
Bankgiro: 726-9764

ANNONSER

Agneta Lorentzon
Tel: 0171-93190
Tel/Fax: 073-626 19 15

E-post:

lorentzon.agneta@telia.com

UTGIVNINGSPLAN

Nummer	1	2	3
Manus- och annonsstopp	12/1	5/3	30/4
Utkommer	23/2	27/4	15/6

TS-kontrollerad upplaga 2005:

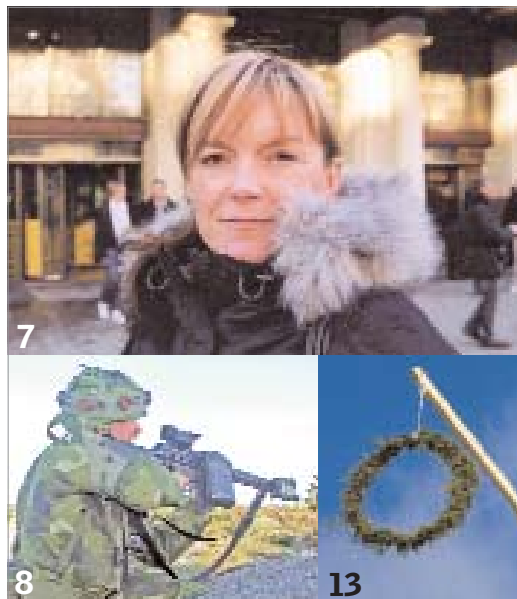
44 000 ex

Tryck: Color Print Sweden, 2006

*För icke beställt material
ansvaras inte. Författarnatill
insända artiklar förutsätts
godkänna att texter och bilder
läggs ut på tidningens hemsida.*

Omslagsfoto:
Anders Kämpe

5-13 NYHETER

5 Öva mot terrorism ÖB-beslut

Enligt en försvarsmaktsorder måste ÖB ge klartecken till att öva stöd till polisen.

7 Ryssland måste integreras

Rysslandsexperten Anna Jonsson anser att försvaret bör intressera sig för männi-skohandeln.

8 Vapen säkras på flera sätt

Detaljbestämmelserna för säkrare vapen-förvaring är färdiga.

13 Taklagsfest

I november lades taket på HvSS tillskott av lektionssalar och elevrum.

15 Funktionsövning i Stockholm

Plutoner från norr och söder drogs samman till ett insatskompani.

18 Dalaplutonen får beröm

Goda erfarenheter av direktutbildningen hittills i Falun.

19 Gotland i storm

De 26 i frivilliga korttidsutbildningen har stridsskjutning i sämsta tänkbara väder.

20 Gå med i hemvärnet

Allt väsentligt du behöver veta om oss och hur du ansluter dig.

22 Inspektion i Kalmar- och Kronobergsgruppen

Många unga anmäler sig på internet.

26 Inspektion i Västernorrland

Här finns bilkärister som skjuter så ofta som möjligt.

28 Flygspanare ställer om

Det är något nytt att kunna försvara sig och att spana efter terrorism och sabotage.

30 Porträttet

32 Gruppchefer lär sig agera

Första gruppchefskursen på HvSS på många år bildar mönster.

33 Samarbete med polis och hemvärn

Göteborgs hamn är en mäktig uppgift för Elfsborgsgruppen.

34 Östgötarna grep terrorister

Kustbataljonen använder hundar på öarna vilket gör motståndaren chanslös.

35 Kultur

36 Snabbvisit hos Litauiska hemvärnet

Internationella uppdrag står i fokus för Kasp.

35 Debatt

40 Nio röster om insatsövningen

TIDSKRIFTEN HEMVÄRNET PÅ INTERNET: www.hemvarnet.mil.se/hemvarnet/

Vi lämnar de magra åren bakom oss

FOTO: ANDERS KÄMPE

FÖR 2007 kommer vi ånyo att ge ut sex nummer i stället för de fem läsarna fått nöja sig med ett par år. Vi lovar dessutom att höja kvaliteten ytterligare. Det kan vi göra med den förstärkning av redaktionen som ägarna, rikshemvärnsrådet, beslutat.

Vi tjuvstartar med den ansiktslyftning som du säkert redan lagt märke till. Under första kvartalet 2007 räknar vi också med att lite mer systematiskt komma i gång med tidningen på nätet. I dag är det mest en databas med gamla årgångar och en del debatt. I läsarundersökningarna ser vi att de yngre är mycket aktiva när det gäller att söka information om försvaret på nätet, men våra resurser har hittills inte räckt för att matcha det behovet.

VÅR REDAKTION ska också producera ett uppslag om hemvärnet – nationella skyddsstyrkorna – i tidningen *Insats & Försvar*. Detta för att nå ut till all personal i Försvarsmakten, även anställda och värnpliktiga.

Insats & Försvar ersätter sedan några år de gamla försvarsgrenstidningarna och täcker all verksamhet i Försvarsmakten utom just hemvärnet.

Alla som är aktiva i hemvärnet får dessutom

från och med årgång 2007 *Insats & Försvar* gratis. Det är ingen dum lösning. Du får både en rörelsetidning som går på djupet med nyheter, reportage och debatt och en annan publikation för information om försvaret i stort. *Insats & Försvar* täcker ett område som inte är praktiskt möjligt att skriva om och få plats med i vår egen tidning.

DE VÄRNPLIKTIGA under grundutbildning är en allt hetare målgrupp för oss. De tolv förbands- (regements-)cheferna har som vi berättat om tidigare fått ansvar för att rekrytera 20 procent av sina soldater under grundutbildning till hemvärnet. Chefen för F 17 föregår med gott exempel. Av 52 värnpliktiga skrev 15 på för hemvärnet, alltså nästan 30 procent.

Tidningen gör dessutom en engångsinsats för att få fler hemvärnssoldater. Den inläggande årskullen får detta nummer direkt hem till bostaden. Vi når drygt 9000 killar och tjejer på så vis. De som näppar har mycket kul framför sig!

ULF IVARSSON
Chefredaktör

Nyheter från hemvärnsombudsmannen

HEJ HEMVÄRNSKOLLEGOR!

Hösten går nu mot sitt slut och jag kan se tillbaka på många intressanta besök under hösten där jag träffat en mängd goda kvinnor och män. Jag vill sammanfatta det jag upplevt i det följande.

MEDINFLYTANDE. En ny författningssamling avseende medinflytandet i hemvärnsförbanden skrevs av en arbetsgrupp ur rikshemvärnsrådet under våren. Vi har sedan rest runt och utbildat representanter ur hemvärnsråden på detta. I nuläget har fyra utbildningstillfällen genomförts och ett avslutande i Lycksele återstår.

Syftet med medinflytandet är att engagera och motivera

våra hemvärnssoldater. Medinflytandet är ett av de nödvändiga verktyg som krävs för att vi ska nå högre andel uppfyllda avtal.

Jag har under året även besökt ett stort antal av de regionala hemvärnsråden där jag träffat en mängd intresserade och engagerade människor som hanterar viktiga frågor.

Att vi inom medinflytandeorganen hanterar viktiga frågor är något vi behöver föra ut till all hemvärnspersonal. En av arbetsgrupper som startat inom rikshemvärnsrådet skall studera hur vi kan meritvärdera hemvärnstjänst på ett sådant sätt att man har fördel av att tjänstgöra i hemvärnet om man till exempel vill söka utlandstjänst.

MATERIELLTILLFÖRSEL. Att tillförseln av materiel inte har fungerat speciellt bra torde inte ha undgått någon inom hemvärnet. På de flesta ställen jag besökt upplever man samma brister. Jag har också tidigare i denna tidning ägnat detta visst utrymme.

På rikshemvärnsavdelningen är man helt klar över att detta inte fungerar och initiativ har tagits till ett antal möten mellan rikshemvärnsledningen och FMLOG. Vi har förhoppningar om att en bättre situation uppstår efter hand, en viss slösning när det gäller den nya hjälmen kan skönjas.

Jag hoppas också att utvecklingsarbetet i hemvärnet gör att vi får beslut om ny ma-

teriel att anskaffas. Jag tänker då bland annat på mörkermateriel, den "filmskjutbana" som kommer att provas vid HvSS samt att fordonsbeståndet inom kort behöver omsättas. Att teckna någon form av leasingavtal på standardfordon tycker jag personligen verkar attraktivt.

UPPFYLLDA AVTAL. 2005 togs ett litet kliv framåt avseende den procentuella andelen fullgjorda kontrakt inom hemvärnet. Detta räcker dock inte, vi måste ta flera och större steg de kommande åren för att komma upp på en tillräcklig kvalitetsnivå.

För att nå fram till uppställda mål kommer en hel palett av åtgärder att krävas.

Tydligare uppgifter för hemvärnet, ersättning för fullgjord avtalstid, hemvärnsveckan av KFÖ-modell samt inte minst chefsutveckling och medinflytandearbetet är några av vägnarna.

Avslutningsvis vill jag tacka för ert stora engagemang och för det trevliga mottagande jag fått på alla de platser jag besökt.

God jul och Gott nytt år tillönskas er och era familjer. Vi ses under 2007 med ny energi och stärkta i vårt engagemang.

MATS JONSSON

Telefon 08-788 85 49

Mobil 070-677 52 95.

E-post: mats.g.jonsson@mil.se

Öva mot terrorism ÖB-beslut

Nya lagen tvingar försvaret att hjälpa polisen vid terrorattack. Men det är ÖB som ska ge klar-tecken.

■ Inte heller övningar enligt denna lag får genomföras utan överbefälhavarens samtycke. Det framgår av en försvarsmaktsorder som gavs ut i somras.

– Avsikten är att vara försiktig i väntan på att vi fått bestämmelser från Rikspolisstyrelsen och vår insatsledning är klar med detaljerna, säger försvarsjurist Göran Olsson.

Militär hjälp till polisen har varit tabu sedan skotten mot demonstranter i Ådalen 1931 och därför finns flera trösklar. Vid terrorbrott måste Rikspolisstyrelsen begära stödet, regeringen säga ja och ÖB godkänna insatsen.

Polisen vill ha unika resurser, som till exempel flygplan, ytstridsfartyg och specialförband.

De första som utbildas i regelverket är därför flygförare och fartygschefer.

YTRE RING

– Hemvärnet kan också få uppgifter, speciellt vid svåra attacker under längre tid för att i första hand förstärka skyddet av försvarets egna anläggningar, säger Göran Olsson.

Överstelöjtnant Anders Enström i högkvarterets insatsstab säger att hemvärnssoldater till exempel skulle kunna bilda en yttre ring när man spärrar av ett område där polisens insatsstyrka ska gå in. Men detta kräver att hemvärnsavtalen arbetas om.

– Det här upplevs som en spännande uppgift och många vill vara med men glöm inte att försvarsanslaget ska gå till krigets krav och internationella insatser men inte till att bekämpa terrorism. Det är polisens uppgift.

Anders Enström varnar för en situation där samhället förlitar sig på att hemvärnet tar på sig en roll som det inte finns stöd för i Försvarsmaktens instruktion och regeringsbeslut.

Den personal som underställs polisens insatschef eller

Övningar på gränsen? För att skriva övningsplaner på lagen om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning krävs ett ja från ÖB. Den Försvarsmaktsorder som getts ut heter 06-301500 och kom i juni 2006.

polisens kommenderingschef kan agera med polismans befogenhet. Detta innebär att våld och tvång kan sättas in tidigare och med större kraft än vad skyddsvakterna hittills utbildats för.

– Man måste hålla reda på en mängd regler och veta exakt när och hur mycket våld som får användas. Blir det fel kan det sluta i domstol, säger Göran Olsson.

DEFINITIV GRÄNS

Värnpliktiga kan bara sättas in om det är förenligt med krigsuppgiften och pliktlagen drar en definitiv gräns om det finns risk för skador. Anställda och frivilliga förutsätts vara beredda på att hjälpa till i situationer med något högre risk. Därför kan det bli nödvändigt att se över föreskrifterna för hemvärdet.

– Det finns skäl att överväga att skriva in en klausul i hemvärnkontrakten så att även stöd till polisen vid terrorismbekämpning täcks in. På så sätt står det klart att det är frågan om en avtalsenlig skyldighet, säger Göran Olsson.

Skyddslagen hade räckt enligt

överstelöjtnant Bert-Erik Pousar, chef för Elfsborgsgruppen.

– Den nya lagen förändrar bara marginellt hemvärnets roll. Däremot har hemvärnet som helhet förlorat några viktiga år. Alla har väntat på den nya lagen, men den är alltså inget sesam öppna dig, säger Bert-Erik Pousar.

INGET SKÅL ATT VÄNTA

I Elfsborgsgruppen utbildar man sedan flera år sin personal att skydda samhällsviktiga objekt tillsammans med polisen.

– Enligt skyddslagen kan regeringen ta de beslut som krävs för insats av hemvärnet och jag har därför inte sett några skäl att vänta med övningarna. Alla vet var jag står och ingen har sagt emot mig.

Göran Olsson håller med om att detta är möjligt på papperet, men det kommer förmodligen aldrig att inträffa.

– Det behövdes en ny lag för att Försvarsmakten skulle ges en skyldighet att hjälpa polisen i just fall av storskalig terrorism.

Men lagen innebär inte att det nu är fritt fram för försvaret att bevaka civila skyddsobjekt i allmänhet.

– Nej regeringen måste i så fall ändra i förordningen om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet eller fatta ett särskilt beslut, säger Göran Olsson.

Han poängterar även att stödet till polisen vid terrorismbekämpning inte är någon ny huvuduppgift för Försvarsmakten. Inga nya resurser ska tillföras, ingen särskild beredskap krävs. Uppgiften är, som det heter, inte dimensionerande.

Å andra sidan kan Försvarsmakten alltså inte smita ifrån en begäran från polisen om stöd i detta fall. I princip bara om Sverige råkat i krig.

På rikshemvärnsavdelningen vill man inte att de som skriver övningsföreskrifter krånglar till det. Tekniken för att skydda och bevaka är densamma och därför är det onödigt att ge sig in i några djuplodande scenarier.

– Det spelar ingen roll vilket lagrum man hänvisar till när det ändå i grunden handlar om att öva vår förmåga att skydda och bevaka objekt, säger stabschef Thomas Johansson.

TEXT: ULF IVARSSON
FOTO: ANDERS KÄMPE

Örebro-Värmland rekryterar bra

■ Den nya organisationen för Örebro-Värmlandsgruppen har kunnat genomföras planenligt.

I dag kan gruppen sätta upp fem bataljoner varav tre i Värmland och två i Örebro län. Varje bataljon har cirka 500 soldater. I dag är åldersläget på hemvärnssoldaterna 30–35 år. Detta är en medveten satsning på en förnyring, som givit positiva resultat, säger överstelöjtnant Anders Domhagen som är chef för gruppen.

– Vi har sett att många vill

vara med i hemvärdnet efter avslutad värnpliktstjänstgöring vid K3. Rekryteringsläget är således bra. Detta samhällsengagemang måste vi självfallet ta vara på, säger Anders Domhagen.

– Den positiva trenden för nyrekrytering till hemvärdnet synes hålla i sig.

Målgrupperna för rekrytering är något mindre än tidigare men istället mer lättmotiverade. De nya har större krav på övningar och utbildning. Här gäller det

att infria förväntningarna. Det är en fråga om vår trovärdighet.

– Tjänstgöring i utlandsstyrkan är kanske också en bidragande orsak till det goda rekryteringsläget, säger överstelöjtnant Mattias Landström, bataljonschef vid K3. Till hösten skall K3 vara med och bemanna ett underrättelsekompani i Kosovo. Erfarenhet av utbildning i hemvärdnet och Försvarsutbildarna kan också vara en bra rekryteringsgrund.

– Hemvärdnet i Örebro och

Värmlands län får årligen i uppgift att leda 10–15 större insatser. Vi ställer upp med det vi är lämpade för, framhåller Anders Domhagen.

Uppgiften att ha kontakt med civila myndigheter är svår att helt utrota. Anders Domhagen tänker hålla sitt kontaktnät vid liv. Han kan tänka sig ett regionalt forum om samhällets krisberedskap, uppgifter för hemvärdnet och frivilligrörelsen.

GUNNAR MÖRCK

Musikungdom på frammarsch

Musikungdomen i Östergötland fungerar som plantskola för vuxenmusikkåren.

■ Inom Östgöta hemvärn finns en ungdomsmusikkår, Musikungdom Östergötland, med medlemmar från musikskolor i Finspång, Kinda, Linköping och Norrköping.

Första framträdandet inför publik ägde rum i december förra året, i samband med hemvärnsmusikkårens julkonsert i Flygvapenmuseum. Då var de nio musikungdomar, nu är de cirka 25.

Som musikaliska ledare och dirigenter alternerar Håkan Forsberg, lärare vid Musikskolan i Norrköping, och Leif Wangin från Linköpings musikskola. (Leif ingick i dåvarande arméns musikpluton 1984). Musikerna tillhör hemvärnsmusikkåren och verksamheten utgörs till 30 procent av militära aktiviteter, de resterande 70 procenten ägnas åt musiken.

Som kuriositet kan nämnas att ungdomsmusikerna har fått

Klarinettisten Amanda Morath från Norrköping och slagverkaren Johan Larsson från Finspång får representera de duktiga ungdomarna i Musikungdom Östergötland.

låna bastrumma och tre marschtrummor som en gång tillhört Kungl. Livgrenadjärregementets musikkår. I övrigt har musiker egna instrument.

Med tanke på att en tuba kan kosta runt 60 000 kronor inser man att föräldrarna gör en stor insats.

Ledare för den militära utbildningen är Mikael Jonsson, Östgöta hemvärn, med mångårig erfarenhet som ungdomsinstruktör inom FBU. Civilt är Mikael fibertekniker och installerar bredband landet runt.

Musikungdom Östergötland fungerar också som plantskola

för vuxenmusikkåren. Denna har möjlighet att låna in en ung musikanter vid vakans i sina egna stämmor.

PLANTSKOLA

Före arméns musikkårs avskedskonsert i Linköping den 11 november framträdde musikungdomarna som förband i konserthusets foajé. Därvid gav man en halvtimmes konsert med sex olika stycken.

Orkestern lät mycket bra och inslaget uppskattades av den tillströmmande konsertpubliken. Att få spela inför stor och kunnig publik skapar självkänsla och förstärker entusiasmen hos musikanterna. Stort tack till Försvarsmusikcentrum och Konsert & kongress Linköping som lät ungdomarna få chansen som de förvaltade på bästa sätt.

TEXT & BILD: PER SJÖSWÄRD,
LIVGRENAJÄRGRUPPEN

Historisk förevisning

■ Det moderna hemvärdnets förmåga förevisades för 16 försvarsattachéer i samband med ett tvådagars besök vid P4 i Skövde.

Attachéer orienteras rutinmässigt om försvarsgrenarnas

förband, denna gång var det arméns tur. Men några attachéer har veterligen aldrig tidigare stiftat bekantskap med hemvärdnet. Nu fick de lyssna till rikshemvärnschefen Roland Ekenberg och se en stridsförevisning

av Kåkind insatspluton som för dagen förstärks med delar ur en av BohusDal-gruppens insatsplutoner.

Även bilförare ur kvinnliga bulkåren, mc- ordonnanser samt ett hundekipage var med.

Många attachéer uttryckte förvåning över hemvärdnets förmåga som upplevdes som oerhört stark särskilt med hänsyn till frivilligheten.

PETER FREDÉN

Ryssland måste integreras

Det svenska försvaret borde rikta ett intresse mot organiserad brottslighet som människohandel från öst. De som smugglar människor smugglar nämligen annat också, till exempel vapen och narkotika och vinsterna kan komma att användas för att finansiera terrorism.

■ Det hävdar Anna Jonsson som sedan våren 2005 är jurisdoktor i konstitutionell rätt vid Institutionen för euroasiatiska studier vid Uppsala universitet.

Anna Jonsson är kort uttryckt Rysslandsforskare. Hon intresserar sig för skyddet för mänskliga fri- och rättigheter i Ryssland, samt människohandel i bland annat Östersjöregionen. Hon undervisar i rysk politik och legala reformer i Ryssland samt Central- och Östeuropa på grund- och magisternivå.

Hon är dessutom styrelseledamot i svenska Helsingforskommittén för mänskliga rättigheter.

Hon börjar märkas mer och mer på debattsidorna i de stora tidningarna i frågor med koppling till Ryssland och övriga före detta Östeuropa.

Vi får en pratstund med henne under en "flexibel dag" då hon jobbar hemifrån bostaden i Hammarby Sjöstad i Stockholm. I ett café på högtalarekande Centralstationen ger hon sin bild av utvecklingen i Ryssland och hur den kan komma att påverka Sverige och omvärlden.

– Jag får gjort mer i ett stort pågående projektarbete sådana här dagar. På universitetet i Uppsala ska man vara till hands för institutionens studenter.

Studenter som hon alltså undervisar i de egna specialområdena.

Hon har varit gästforskare i långa perioder i både USA och Ryssland. I Ryssland var hon 2002–2003.

KAN NEKAS VISUM

Hon skräddar inte orden när hon i en debattartikel under hösten säger bland annat:

"Lyckas man inte skapa ett stabilt Ryssland så är det näst bästa att skapa en bild av ett stabilt Ryssland" ... / ... "det är dags att sticka hål på Kremls bubbla" ... / ... "vi lämnar dem i

Är du en alarmist när det gäller hotet från Ryssland? Den frågan ger vi Anna Jonsson på väg ut från Centralstationen för att ta en bild.

– Nej, det anser jag inte. Jag ser mig som realist och har en mångårig forskning bakom mina analyser, åsikter och förslag.

sticket om vi inte gör något" och "alliansregeringen måste göra slut på hyckleriet."

Är man välkommen tillbaka till Putins Ryssland om man uttrycker sig så?

– Jag förutsätter det. Jag ser inte varför jag skulle få nej. Men det är ju så att jag måste söka visum om jag ska dit igen. Om man betraktas som antirysk kan man nekas visum.

Det där handlar ju rent generellt om hur stabilt Ryssland är.

– Ja det är en huvudfråga, instämmer Anna. Hur stabilt eller instabilt är landet?

FÖREBYGGANDE INSATSER

Inför dumavalen 2007 och presidentvalet 2008 pågår en maktkamp i Kreml och det kan komma att påverka Sverige och omvärlden på sikt. Inte så att vi riskerar ett angrepp från Ryssland. Det perspektivet är borta. Det är inte heller sannolikt att ryssar flyr till Sverige. Frågan gäller i högre grad vilken beredskap vi i Sverige har för att hjälpa grannländer till Ryssland. Länder som Georgien och Moldavien kan på

sikt vara hotade av Ryssland och där kan vi göra förebyggande insatser.

RÅBARKAD KAPITALISM

Flera av de gamla östländerna eller sovjetrepublikerna har nu närmast sig Västeuropa genom medlemskap i EU och Nato. I det avseendet blir Ryssland mer och mer ensamt.

– Ja med baltstaterna upplevde Ryssland det närmast som en provokation, menar Anna. När Bulgarien och Rumänien nu kommer med i EU så är inte det så provocerande för Ryssland. Natos utvidgning åt öst är generellt mer provocerande än EUs utvidgning åt öst.

Hon understryker att det är viktigt att Ryssland blir mer integrerat i Europa och pekar på flera saker som Sverige kan bidra med för att det ska lyckas.

– Vi borde starkare understryka behovet av en positiv utveckling mot en rättsstat i Ryssland. Rättsfrågorna borde vara grundläggande för allt mellanstatligt arbete. Ryssarna är ju intresserade av att dra gasled-

ningen Nordic Stream i den svenska ekonomiska zonen i närheten av Gotland. Den råbarkade form av kapitalism som frodas nu i Ryssland är inte hållbar. Där har vår nya regering en möjlighet att gå i bränschen för en gemensam EU-strategi i kontakterna med Ryssland. Det är oroande att SIDA då samtidigt håller på att fasa ut en del bistånd. Riktade bistånd är ju ett viktigt instrument för byggandet av en rättsstat och demokratisering.

VARIT LOTTA

Vi avslutar med en klassisk fråga som med helt andra former av hot från öst varit en stor del av grunden för det svenska försvaret i flera decennier. Vad kan svenska försvaret ha för rimlig roll i bekämpning av människosmuggling och narkotika från öst plus organiserad brottslighet från öst?

– Svårt att svara på, funderar Anna. Men man måste veta vad som är grunden till dessa hot. Det är svaga stater och stater i konflikt. Därför bör vi medverka till att stärka både statliga och icke statliga strukturer och organisationer i just dessa stater. Men vi kan också se till att en hel del av våra militära underättelser kan användas polisiärt, eftersom hoten ofta har formen av brott som faller under polisens ansvar. Till exempel borde inte människohandel vara en fråga bara för polisen. De som smugglar människor smugglar nämligen mycket annat också.

Vi avslutar och hon ögnar igenom ett färskt exemplar av tidskriften Hemvärnet.

– Lite känner jag ju till om hemvärnet. När jag var yngre var jag medlem i Lottorna, men sedan fick jag inte tid med det längre. Men jag kanske skulle gå med igen!

TEXT & FOTO: BENGT PLOMGREN

Vapnet säkras på flera sätt

Bättre formulär och utbildning i intervjuteknik sällar bort olämpliga.

■ Säkrare hantering av vapen-låsnycklar, utförligare antagningsintervju och hälsodeklara-tion. Det är några av punkterna som ska minska risken för inci-denter där hemvärnssoldaters vapen är inblandade. Den 7 no-vember beslutade rikshemvärnschefen Roland Ekenberg om de nya rutinerna som börjar an-vändas 2007.

– Vi säkerställer att den en-skilde hemvärnssoldaten inte ska kunna misstänkas vara en potentiell våldsman. De nya be-stämmelserna och rutinerna ska införas i en anpassad takt och kombineras med den ordi-narie övningsverksamheten, säger Roland Ekenberg.

NYCKLAR I SÄKERHET

Den största förändringen är att enskilda soldater inte längre för-varar nyckeln till sitt patronlä-geslås. Nyckeln ska som lägst finnas på gruppnivå. Totalt rör det sig om cirka 20 000 hvsolda-ter som har sitt vapen i bosta-den.

I de fall nycklarna finns på plutonsnivå, mer än 30 stycken, ska de förvaras i klassat säker-hetsskåp eller kassun.

– I de fall det behövs säker-hetsskåp kommer vi anskaffa dem, säger rikshemvärnsche-fen.

Förbanden har fått i uppgift att utfärda lokala bestämmelser som ska anpassas efter de geo-grafiska förutsättningarna, bland annat närheten till öv-ningsfält och skjutfält. Vapnen ska fortfarande vara lättillgäng-liga för övningar och beredskap.

Urvalet av soldater till hemvärdet förbättras.

En av nackdelarna är att vapen-vård måste göras under öv-ningstid.

UTFÖRLIGARE INTERVJU

För att ytterligare förbättra sä-kerheten inför man ett nytt un-derlag för antagningsintervju som ska användas från den första januari.

– Det är ytterligare ett sätt att förbättra intervjuerna och vi skapar utbildning för kompani-cheferna som ska genomföra dem, säger rikshemvärnsche-fen.

Under intervjun ställs bland annat frågor om yrkesverksam-het, ekonomi, umgänge, fritid-sintressen, droger och alkohol och personliga egenskaper. Som ett led i bedömningen kontrolleras även den sökandes

bostad. Intervjuprotokollet klassas som en hemlig arbets-handling och ska förvaras av kompanichefen i säkerhets-skåp, kassun eller vapenskåp lägst klass 3. Protokollet åter-lämnas till soldaten när han el-ler hon avslutar sin tjänstgöring i hemvärdet.

HÄLSODEKLARATION

Hemvärdets stridsskola ska vi-dareutveckla momentet antag-ningsintervju och personbe-dömning i kompanichefskursen från och med höstterminen 2007. I samband med antag-ningsintervjun ska den sökande även fylla i en hälsodeklara-tion som är under utformning.

– Vi ställer inga krav på fysisk träning. Det räcker om du är fullt frisk och har normal rörlig-het. Hälsodeklara-tionen är en omsorg om den enskilde, kom-menterar rikshemvärnschefen.

Kommunerna kommer även att bli påmind om vikten av att de sociala myndigheterna yttrar sig över ansökningarna. Bättre rutiner ska också göra att från-varo från övningar under en längre tid ska uppmärksammas.

TEXT: THERESE ÅKERSTEDT

FOTO: PETER ANDERSSON

Fortsatt satsning på längdskidor

■ Försvarsmakten satsar på ännu en framgångsrik säsong för det militära skidlandslaget. Vasaloppet i mars blir höjd-punkten.

Hemvärnsåkarna på den manliga sidan är Jerry Ahrlin, som förra året blev 2:a i Vasa-loppet, och Martin Larsson, som 2006 blev 2:a i König Lud-wig Lauf och 20:e i Vasaloppet. Jerry representerar Åre hem-värnsbataljon, Fältjägargrup-pen och Martin hör hemma i Borlänge hemvärnskompani, Dalregementsgruppen.

På tjejsidan finner vi Jenny Hansson, Emma Lundbäck, Maria Gräfnings och Susanne Nyström. De tre första repre-senterande FRO och Fältjägar-gruppen medan Susanne till-hör FRO och Dalregements-gruppen.

Yrkesofficeren på Ing 2, löjt-nant Oskar Svärd, blir som van-ligt en hejare i spåren. Har som personlig målsättning att vinna Vasaloppet en tredje gång.

Wiking Olofsson död

■ Mr Hemvärn i Blekinge, Wi-king Olofsson, har avlidit. Han började sin bana i hemvärdet omedelbart efter värnplikten och officersutbildningen på I11. År 1950 blev han anställd på BK/Fo15, som hemvärnsunde-rofficer, vilket han var till sin pensionering 1985.

Efter pensioneringen utsågs han till kretschef i Karlskrona hemvärnskrets. Wiking Olofs-son var det första hemvärnsbe-fälet som utnämndes till major inom Blekinge hemvärn.

Wiking Olofsson var i högsta grad drivande i demokratifrågor. Han var sekreterare i Ble-kinge hemvärnsråd från 1948. I Blekinge är det ingen som glömmer Wiking Olofssons hemvärnsting. Det var hans ting!

Blekinge hemvärn sörjer en mycket stor hemvärnsvän.

ROLAND SVENSSON

Hemvärnshandbok innan sommaren

■ – Hemvärnshandboken är starkt försenad och det har varit flera faktorer som spelat in. En ny lag om stöd till polisen, för-ändringar i hemvärnsförordningen och författningen om hem-värnets verksamhet har gjort att vi avvaktat, säger hem-värnshandbokens samordnare Christer Wulff på rikshemvärns-avdelningen.

Andra förändringar under året som påverkat innehållet rör bland annat förmånerna för hemvärnssoldater.

Mer resurser för rekrytering

■ Rikshemvärnsavdelningen fick under sista kvartalet i år ett behövligt tilläggsanslag på nästan 700 000 kronor till rekryterings- och informationsaktiviteter.

Pengarna används för att förbättra våra tre centrala webbplatser, distribution av tidskriften Hemvärnet nr 6/06 till alla värnpliktiga under grundutbildning, inköp av pr-artiklar samt till tryckning av foldrar och andra trycksaker. Undersökningen som ska ge svar på varför så många i hemvärnet inte gör en enda timme under året kunde påbörjas. Rapporten presenteras i februari.

Hemvärnets profilerande vinterkampanj körs i tryckta media och på webben under november – december. Sedan tidigare ligger vi med på "den fria student-sajten" srabatt.se. Här finns tusentals erbjudanden för gymnasister och studenter på högskolor och universitet.

SUNE ULLESTAD

Direktutbildning på tre orter

■ Pengar till minst 400 och helst 800 direktutbildade soldater till hemvärnet vill rikshemvärnschefen ha inskrivet i budgetunderlaget till regeringen för 2008. Under 2007 utbildas på försök sammanlagt tre plutoner i Falun, Östersund och Kalixfors.

Utbildningsgrupperna drillas

■ Vecka 22 hålls rikshemvärnschefens utbildningsfältövning på HvSS. Varje utbildningsgrupp har tre platser till förfogande och temat för övningen är militär insats i fred. Målet är att samordna utbildningen rörande skyddsvakter, stridstekniker som blixtlås, eskort med mera samt SIB, framryckning längs gata.

På HvSS finns förebilderna

Oslagbart verktyg. Hunden markerar.

FOTO: FÖRSVARETS HUNDTJÄNSTENHET

■ Hundtjänsten har det senaste året gjort stora landvinningar på HvSS. Verksamheten är nu etablerad på chefskurserna för pluton och kompani och utvecklingen fortsätter.

– Hemvärnet har behov av att reformera inställningen till hundtjänsten. Vi ser stora lokala skillnader mellan elevernas attityder. Alltför ofta berättas om hundförare som bara är hundförare med flera irrelevanta begränsningar, säger kapten Björn Malmeström ansvarig för hund-

tjänsten på HvSS.

– Därför visar vi upp goda förebilder. Hundförare och instruktör hjälper till med stabsarbete, spikar larmminor, riggar bevakningslarm. Huvuduppgiften är ändå att vara beväpnad soldat. Detta kommer med tiden att reformera hundtjänsten i hemvärnet runt om i landet.

Hundtjänstpersonalen på kurserna är i de flesta fall hundtjänstbefäl, hundtjänstinstruktörer och erfarna hundförare

som växlar uppgifter under kursen för att ge en samlad men mångfacetterad bild.

Även i den nya kursen för gruppbefäl kommer hundtjänst att ingå och därmed förbereds eleverna för högre utbildningar.

– I ett längre perspektiv ser vi ett utbildningsbehov på hundtjänst i urban miljö samt för de nya hemvärnsunderrättels kompanierna som nu provas, säger Björn Malmeström

BO ERIKSSON

MC-ordonnans svårt skadad

■ En motorcykelordonnans från Skaraborggruppen körde in i ett broräcke på väg till en hemvärnsövning.

Följden blev ett allvarligt brott på underbenet och krossat knä.

– Vi vet inte vad olyckan kan bero på, säger chefen för Skaraborgsgruppen, överstelöjtnant NE Nilsson.

– Hon är en mycket van mc-förare och inget blåbär som bara kör på övningar. FMCK ska undersöka motorcykeln och förhoppningsvis ser vi snabbt om det är något fel på den.

– Vi har under många år varit förskonade från allvarliga incidenter, säger generalsekreterare Anders Berndtsson, FMCK

Bättre pedagoger på HvSS

■ Sex lärare vid Hemvärnets stridsskola har tagit fem akademiska poäng i högskolepedagogik. Utbildningen har genomförts av Försvarshögskolan och kvalitetssäkrats av Mithögskolan. Målet är att resten av lärarna ska examineras under 2007.

Övre ledet fr v skolchef Anders Gustafsson, utbildningschef Bengt Gustafsson. Därunder Peter Nilsson och Magnus Vincentsson. Nedre raden Roland Telin och Niclas Johansson. Bengt Atterhem var kommenterad när bilden togs.

FOTO: ULF IVARSSON

Klart för 60 bataljoner

■ Rikshemvärnschefen har beslutat att reducera antalet bataljonsstaber som en följd av försvarsbeslutet 2004. De som drabbas av nedskärningarna är Gävleborgsgruppen, Fältjägargruppen, Södermanlandsgruppen, Livgrenadjärgruppen och Elfsborgsgruppen som alla förlorar en bataljonsstab. Örebro- och Värmlandsgruppen samt Kalmar- och Kronobergsgruppen blir av med två vardera. Det som försvinner är bataljonsstaberna med ledningspluton medan kompanierna med personal flyttas till en annan bataljon.

Av tidigare fem bataljoner i Livgrenadjärgruppens återstår fyra efter att två bataljonsstaber ska slås ihop.

– Vi har bra tillväxt här i Östergötland och jag tror att det finns grund för fem bataljoner, säger Magnus Engdahl, chef för Livgrenadjärgruppen, som inte fått gehör för sina åsikter.

INGA PROBLEM

Han har gett i uppgift till Östgöta hemvärnsråd att komma med förslag hur sammanslagningen ska gå till.

Vad händer med den övertaliga personalen?

– Ingen ska behöva sluta även om de får ändrade befattningar.

I Gävleborgsgruppen slås tre bataljoner ihop till två.

– Jag ser inga problem med sammanslagningen, även om alla organisationsförändringar är lite besvärliga och inte alltid

av godo. Vi har inte dragit igång arbetet på allvar och bestämt hur det blir med personalen, säger den nytilträdde chefen, överstelöjtnant Raymond Iller.

Omstruktureringsarna genomförs under 2007 och ska vara klara till 2008.

Hemvärdet ska 2008 bestå av 60 bataljoner. En stegvis beordrad minskning övervägdes 2004 men fick då vänta. Rikshemvärnsavdelningen trodde nämligen att nedgången till färre bataljoner skulle lösas av sig självt.

Organisationstyrkan 30 000 soldater gäller också, men är inte absolut. Avvikelse uppåt eller neråt tolereras av försvarsdepartementet.

TERESE ÅKERSTEDT

Vapenkurs på distans färdig

■ I november överlämnades det första exemplaret av en cd-skiva med utbildningsprogram för ak 4B till Hemvärnets stridskola. Materialet kommer senare att bli tillgängligt via webben. Både högkvarterets företrädare överstelöjtnant Johan Hultin och HvSS skolchef Anders Gustafsson betonade hur viktigt det är att ge frivilligpersonal möjlighet att inhämta kunskaper på distans.

HvSS ska före jul ge ut anvisningar så att ak 4B-kursen ska vara användbar under första kvartalet 2007. Blir utfallet positivt finns vid HvSS redan tankar på en mängd nya intressanta ämnesområden

Ludvikabo årets hedersmusiker

■ Karl-Erik Anestedt har utsetts till årets hedersmusiker av hemvärnets centrala musikråd.

– Karl-Erik Anestedt har varit en trogen och entusiastisk dirigent i Ludvika hemvärnsmusikår i 25 år. Han har skrivit många arrangemang och är en stor entusiast för blåsmusik, säger Ingemar Badman, ordförande i hemvärnets centrala musikråd.

Priset instiftades på 1970-talet och delas ut en gång per år.

CMR:s Ingemar Badman (t v) överlämnar hedresdiplomet.

FOTO: BO MÜLLER

30-åringar får göra lumpen

■ För att utöka antalet kvinnor i Försvarsmakten får kvinnor som fyllt 25 år men som är under 30 år chansen att göra militär grundutbildning om det finns särskilda skäl. Fler kvinnor bland de värnpliktiga och officerarna skulle i förlängningen leda till fler kvinnor även i hemvärdet.

Till särskilda skäl räknas bland annat ett intresse för att gå med i hemvärdet, deltagande i hemvärnsungdom eller inom de frivilliga ungdomsutbildningarna. Hänsyn tas också till yrkeslegitimation och viss akademisk utbildning. Även män omfattas av dessa kriterier.

Rörelsens kraft efterlyses

■ Till vice ordförandekonferensen 2006 lämnades inte en enda fråga in i förväg, vilket rikshemvärnschefen ser som en mätare på engagemanget.

– Rörelsens egen kraft ska göra sig gällande. Jag ska vara mer i bakgrunden under konferenserna. Det här måste bli mycket bättre, säger Roland Ekenberg.

Behovet av aktiva vice ordförande har varit en tung fråga på de seminarier som hemvärnsombudsman Mats Jonsson lett under året.

– En ville bli utbytt som vice ordförande när han fick klart för sig vad det handlade om. Det finns en osäkerhet kring hur medinflytandet bör fungera.

Mats Jonsson tror på seminarieformen med cirka tio deltagare. Alla kommer då till tals. Han föreslår också en ledarskapsdag för plutonchefer som till hälften ägnas åt medinflytandet.

Inspektioner 2007

■ Varje år genomför rikshemvärnschefen en rad inspektioner. Nästa år har turen kommit till S1 – Upplands- och Västmanlandsgruppen, LG – Livgardesgruppen, Lv 6 – Hallandsgruppen och P4 – Skarborgsgruppen.

Förutom rikshemvärnschefen deltar även personal från högkvarteret, Hemvärnets stridsskola samt representanter från avtalsorganisationerna.

Mer än vackra ord

■ Försvarsminister Mikael Odenberg gjorde sitt första besök i Försvarsmakten hos hemvärdet. Det var i samband med insatsövningen i Stockholm i oktober och han uttalade att hemvärdet ska bli något mer än bara vackra ord i högtidstal.

Tidtabellen för tingsåret låst

■ Tingsåret 2007 startar med vice ordförandekonferensen i slutet av januari. Konferensen har en ny och grannliga uppgift i år då den för första gången ska utse valberedning till rikshemvärnsrådet. Namnen ska vara klara i slutet av augusti, vilket gör att kandidaterna kan presenteras i denna tidning i god tid.

Hemvärnsmusikens stämma äger rum under första halvan av mars och kompanistämmorna ska vara genomförda sista mars. Men det är faktiskt inget som hindrar att man har kompanistämma redan före nyår.

I mitten av april ska propositioner ut på remiss. Denna gång finns just nu bara en, nämligen om förlängning av hvombudsmannens anställning.

I samma veva ska de nya bataljonsråden ha haft möte.

Det nyvalda hemvärnsrådet ska träffas senast den sista maj och motioner och remissvar från bataljonsråd och hemvärnsråd ska finnas hos rikshemvärnsavdelningen senast den 15 juni.

Tingshandlingarna skickas ut den 10 oktober och då medföljer rikshemvärnsrådet yttrande över motionerna. Själva tinget genomförs den 9–11 november.

Liksom 2005 inbjuds försvarsministern och ÖB samt en föreläsare med ett aktuellt ämne. Vem det blir är i pressläggningen av denna tidning inte klart.

Rättelser

■ På omslaget till förra numret bollar Wilhelm Eskilsby med en handgranat. Wilhelm tillhör Härryda ungdomsavdelning.

■ Kapten Peter Kardin från Fältjägarna har inte utlandserfarenhet som påstods i artikeln om inspektionen av Fältjägergruppen i förra numret. Peter skriver till tidningen:

”Under rikshemvärnschefens besök vid övningsmomentet ställdes frågan om erfarenhet

Beslut om befattningspeng

■ Den 1 december tar ÖB beslut om befattningspeng till hvunderrättelsekompanierna, befäl på stridsbåt 90 samt några andra mindre förändringar. Den 1/1 2006 höjdes dagessättningen från 66 kronor till 72 kronor vilket även innebär en höjning av premien för fullgjort avtal som betalas ut i december. De nya ersättningarna presenteras på webbplatsen efter ÖB:s beslut.

Trevande start för arbetsgrupper

■ Rådets arbetsgrupper har kommit igång i varierande grad. Så här var läget i början av november.

NY TAKTISK MÅLSÄTTNING: Rådet följer stabens arbete, som är försenat. *Rekrytering:* Ett första möte sker första kvartalet 2007.

HEMVÄRNSVECKA: Rådet avvaktar initiativ från rikshemvärnsavdelningen.

VARFÖR VI FINNS TILL: Ingen verksamhet påbörjad. *Hemvärnsgårdar:* Insamling av fakta pågår. *Ungdomsverksamheten:* Kartläggning inledd.

MERITVÄRDERING: Kjell Berggren ny i gruppen. Första mötet 19 november. *Chefsutveckling:* Arbetet har inte satts igång.

kopplat till övningsmomentet. Jag meddelade att jag inte fått tillfälle att genomföra utlandstjänst och i den efterföljande diskussionen hävdade jag att det är viktigt att den erfarenhet som byggs upp utomlands även kommer oss andra till del.

Jag har själv fått förmånen att lära av de som tjänstgjort utomlands och de besitter mycket erfarenhet som är direkt överförbar till militär verksamhet på hemmaplan.”

Hemvärnsekipage tog silver

■ Superlativerna var många både från tävlande och från publiken på årets SM för Försvarsmaktshundar som arrangerades i Karlsborg på anrika hundtjänstmarker. Gunnar Langström med Assi från Flygvapnet och luftstridsskolan segrade. Silvermedalj samt bästa hemvärnsekipage blev smålänningarna Britt-Marie Sigvardsson med hunden Xolo och trea blev urstarka hemvärnsekipaget Kjell Nilsson och Dante G från Östergötland.

Delmomenten var patrullering, spår, uppletande av föremål samt lydnad. Tävlingsbannorna var krävande, det gällde att förare och hund var genomtränade för att orka prestera maximalt i två dagar. Patrullerängen var varierande med många möjligheter att vinna eller tappa poäng genom sitt taktiska agerande. Spårarbetet tog snabbt musten ur den otränade i den kuperade och bitvis täta vegetationen. Därmed var det de starka och uthålliga ekipagen som återfanns i toppen där

Smålänningarna Britt-Marie Sigvardsson och Xolo blev bästa bevakningshundsekipage i Hemvärnet.

endast 12 av maximala 1040 poäng skiljde guldmedaljören från en femteplats. Topptrion är rutinerade instruktörer och har utbildat många försvarsmaktshundar. Britt-Marie har minst tjänsteår med sina 10 år, Kjell har 16 år och Gunnars tjänsteår är så många att Försvarsmakten har slutat att räkna dem.

TEXT & FOTO: BO ERIKSSON

Soldaterinran åter på I 13

■ Närmare 100 anhöriga kom för att titta på hur sonen, dottern eller sambon hade det. Och måhända, av nostalgiska skäl, titta på och jämföra med sin egen lumpartid här.

I det gamla så kallade Exerchuset, numera privatägt, genomfördes Soldaterinran tillsammans med baskerceremoni.

Först en konsert av Borlänge Hemvärnsmusikkår under ledning av Tomas Hellström. Sen ett korum som hölls av rege-

mentspastorn John Sund. Sist, men inte minst baskerceremoni. Plutonchefen, kapten Björn Rydbäck, höll ett kort tal om baskerns symbolvärde. Det var inte utan både nervositet och stolthet som sedan mössan byttes ut mot den mörkblå baskern (Livgardets färg). Muckar gör man den 15 december, efter en slutövning tillsammans med insatsplutonerna från Dalarna.

TEXT & FOTO:

PG EKLÖF/DALREGELEMENTSGRUPPEN

Dialogen har varit undermålig

Försvarspolitikerna och Försvarmakten har misslyckats med att förklara vad det nya insatsförsvaret är för svenska folket.

■ Politikerna och generalerna är överens om en fältarmé om 13 "manöverbataljoner" plus understöds- och underhållsförband, totalt 20 000 man i två så kallade arméstridsgrupper. Dessa enheter räcker både till EU-styrkan och andra insatser globalt och försvaret av Sverige anser arméinspektören Sverker Göransson, som framträdde på Folk & Försvars seminarium om "Försvarmaktens vägval" i Stockholm den 2 november.

– Detta är jämförbart med volymerna i Danmark och Holland och någorlunda i balans.

En liten men vass armé är också precis vad riksdagen beställt. Frånsett några anmärkningar i marginalen var de närvarande politikerna nöjda med armeinspektörens vision.

Folk & Försvars generalsekreterare Lars Ekeman jämförde dock med de 450 000 man i 35 brigader som Sverige en gång kunde ställa upp och undrade om vi inte tar en risk.

Hemvärnet nämndes inte i presentationen av den framtida armén.

Göransson passade på frågan och ville inte heller gå in på hur lång tid det skulle ta att bygga upp en större armé.

Är det här den armé vi behöver? Ja, utan tvekan svarade Annika Nordgren Christensen (mp) och Tone Tingsgård (s). Karin Enström (m) vill vänta och se

och vet inte om konceptet är tillräckligt bra. Allan Widman (fp) är skeptisk till om det går att skapa en förbandsanda i bataljoner som sätts ihop från Boden i norr till Revinge i söder.

Annika Nordgren Christensen är emellertid orolig för att allmänheten inte känner till och accepterar omställningen. Lika så Tone Tingsgård som säger sig veta varför: Så länge det inte är konflikter mellan partierna bryr sig media inte om försvaret.

Sverker Göransson är medveten om att bristen på information kan försvåra rekryteringen till de allt farligare svenska insatserna för att dämpa världens konflikter.

KONTAKTYTAN FÖRSVINNAR

När värnpliktskullarna på några år minskat från 50 000 till 7 500 försvinner också kontaktytan mellan folket och försvaret och den är svår att ersätta med reklam och marknadsföring. Sverker Göransson är klar över att

marginalerna är små.

– Vi måste vara ärliga om färdorna. När vi inte ut och kan påverka den enskildes beslut får vi inga soldater. Dialogen har varit undermålig.

Professor Bo Huldt från försvarshögskolan hade ingen tröst att ge politikerna:

– Halva folket vill ha ett nationellt försvar. Ni har en riktig uppförsbacke att övertyga svenska folket om Sverkers diagram.

Tone Tingsgård har inte helt övergett den klassiska socialdemokratiska linjen, det väpnade folkhemmet.

– Vi vågar inte säga att vi inte ska ha något nationellt försvar. Det har vi varit överens om.

Den forna rödgröna axeln i försvarspolitiken är alltså splittad i synen på det nationella försvaret. Miljöpartiet vill ha pacifism i Sverige men tillhör de ivrigaste när det gäller att skicka fler soldater utomlands.

TEXT: ULF IVARSSON

Högvakten är fortfarande ett populärt hedersuppdrag.

FOTO: P-G EKLÖF

Skaraborg bra på ceremonin

■ Befälet på garnisonsavdelningen uttalade sin belåtenhet med hur Skaraborgs hemvärnare genomförde sitt uppdrag i högvakten och att det alltid är lika roligt när skaraborgarna kommer. De visar att de är såväl en effektiv bevakningsstyrka som skickliga i den ceremoniella delen vid avlösningarna. Styrkan på drygt trettio personer i åldrar mellan 21 och 64 år bestod av hemvärnare, lottor och bilkårister där alla bidrog med

sina speciella färdigheter. Man hade även kvinnligt inslag bland posterna. Stämningen i gruppen, som innehöll personal från i stort sett hela Skaraborg, var på topp när man marscherade in på borggården till musik av hemvärnsmusiken Skaraborg. Även vakthavande majoren Jerker Åblad hör till hemvärnet Skaraborg. Det kändes skönt med en samlad skaraborgtrops.

TEXT: ROLF LARSSON

Femte raka för Norrbotten

■ För femte året i rad genomförde Norrbottensgruppen högvakt vid Kungliga slottet och Drottningholms slott i Stockholm. Totalt deltog ett sjuttioal hemvärnssoldater och personal ur frivilligorganisationerna.

Trots hösten intrång med typiskt höstväder var publiktillströmningen stor. Sverige är ju ett av de få länder i världen som genomför högvakt vid slott av detta slag året om och detta har definitivt blivit en prioriterad

sevärdhet inte minst för utländska turister.

En av deltagarna i årets högvakt, Alf Wennskog från Boden, tycker att det är mycket trevligt att ha genomfört högvakt.

– Det är en skarp uppgift som

ställer stora krav på den som går vakt. Här får man verkligen testa sina inlärd kunskaper från framför allt skyddsvaktsutbildningen som alla genomfört.

TEXT: GÖRAN AHLMAN

Taklagsfest för Kungsladugården

I maj 2007 ska Kungsladugården på Hemvärnets stridsskola vara inflyttningsklar.

Renoveringen slutade i rivning sedan man upptäckt svampangrepp. Nu reser sig så sakta en modern konferensanläggning på den gamla grunden. På en lunch med före skolchefen Lars Enlund kom tanken upp att utnyttja byggnaden som ett komplement till Petrigården och att fonden skulle skaffa fram pengarna. Ordförande Sören Runn ordnade ett möte med Peter Wallenberg och Erna Möller från Alice och Knut Wallenbergs stiftelse.

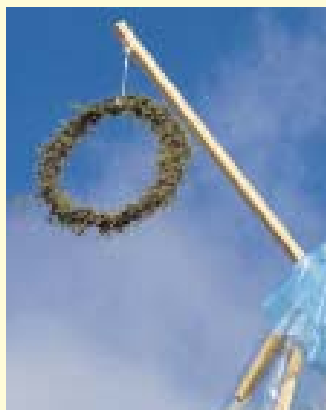
– De visade sig vara verkligt intresserade och lovade tio miljoner kronor. Lika mycket har vi lånat upp, men hyran blir låg, säger verkställande ledamoten Lars Ranhem.

PENGAR FRÅN INDUSTRI

En egen skola för hemvärdet hade överhuvudtaget inte kommit till utan pengar från industrin. Och Wallenbergsstiftelsernas generositet mot hemvärdet är tradition. På 1980-talet stod de för en stor del av finansieringen av militärrestaurangen.

– Jag vet att detta uppskattas av elever och lärare, säger Lars Ranhem och håller för troligt att donationen kommer att manifesteras på något sätt i lokalerna.

Fondens byggnader på HvSS hyrs ut till Försvarsmakten. Övriga byggnader och marken tillhör Stockholm Vatten och arrenderas av fonden, som i sin tur hyr ut den till Försvarsmakten. För ett par år sedan omförhandlades detta avtal med slutdatum 2028. Lars Ranhem och

En granriskrans skvallrar om att byggjobbarna bjudits på taklagsfest.

de andra i fondens styrelse var oroliga för att åka på en marknadsmässig hyra, men Stockholm Vatten gick med på i stort sett oförändrad nivå för arrende och hyror.

– De förstår vikten av att ha kvar HvSS i det här känsliga området, säger Lars Ranhem och prisar samarbetet med Lenart Kvarnström, Stockholm Vattens kontaktman.

– Vi har inget vinstintresse. Vår uppgift är att se till att fastigheten sköts och är ändamålsenlig för Försvarsmakten. Det är inte meningen att skryta med resultaträkningen utan vi ska stödja utbildningen av hemvärnsbefälen.

KUNDE INTE TACKA NEJ

Anledningen till att Lars Ranhem hamnade i fonden är att han kände den tidigare verkställande ledamoten Sten Källenius som även var vd i byggentreprenörföreningen. Lars Ranhem

Stockholmsföretaget FSG Entreprenad bygger nytt på den gamla grunden. Lars Ranhem följer arbetet med expertens ögon. Här ska bli en lektionssal och 15 förläggingsrum.

har sedan 1973 ett konsultföretag för bygglösning, Evidentia.

I mitten av 1970-talet fick Evidentia uppdraget att projektera Petrigården. De gamla barackerna dög inte längre utan en tidsenlig kursgård behövdes.

– Sen ville Sten Källenius att jag skulle sitta i fondens styrelse vilket jag accepterade 1985 och det gick inte att tacka nej när han 1990 föreslog mig som sin efterträdare.

Prins Bertil var till sin död ordförande i fonden och sammanträdena ägde rum på Stockholms slott.

– De tog sällan mer än 30 minuter. Jag minns att det inte dröjde länge innan prinsen tog fram en cigarett och då var det fritt fram för oss andra att röka. Numera är sammanträdena mycket informellare.

TEXT & FOTO: ULF IVARSSON

FAKTA

Upprop för krigsskola

Hemvärnsfonden uppstod 1942 då kronprins Gustaf Adolf i spetsen för 30 industrimän spred ett upprop i näringslivet om pengar till en "hemvärnets krigsskola". Hemvärnets grundare Gustaf Petri hade hittat en idealisk plats i Vällinge vid Mälarens strand.

I fondens styrelse sitter förutom Sören Runn och Lars Ranhem även skolchefen, rikshemvärnschefen och general Jan Salestrand.

Vildmannen har landat

Vildmannaplutonen från Västerbotten landade planenligt på Uppsalabasen strax efter halv tre på onsdagen. För de 44 soldaterna under ledning av löjtnant Magnus Åström började funktionsövningen bli allvar.

TEXT: ULF IVARSSON FOTO: ANDERS KÄMPE

■ Plutonen är sammansatt av tio soldater vardera från insatsplutonerna i Västerbotten. De har stått på kö för att vara med, berättar insatskompanichefen kapten Christer Nilsson, som tillsammans med övningsledaren överstelöjtnant Bengt Gustafson tog emot på plattan.

Med på planet fanns också schäfertikarna Nosa, tre år och Janni, sex, som nu ska visa stockholmarna vad bevakningshundar i hemvärnet kan uträtta.

– De har klarat resan utan problem, Nosa blev bara lite orolig innan landningen, säger hundförare Carola Nordlund.

För de flesta av soldaterna var det en nyhet att flyga Herkules. De är däremot väl tränade i strid i urban miljö, även om regeringskvarteren är svåra att efterlikna i försvarets strid i bebyggelse-anläggningar. I plutonen finns kvinnor även i stridande befattningar och som bilförare. Medelåldern ligger runt 30.

– Vi visar flaggen! Viktigast med övningen är att demonstrera för svenska fol-

ket att hemvärnet kan den nya stridstekniken, behärskar framryckning i bebyggelse och har bra materiel, säger Christer Nilsson.

Plutonchefen Magnus Åström leder urlastningen och ilastningen i bussar till Livgardet i Kungsängen, där truppen under kvällen får träffa rikshemvärnschefen.

Ung passagerare

– Resan har gått bra, alla är friska och laddade för dagarna i Stockholm, hinner Magnus Åström säga innan han ger order om uppsittning.

Dagens överraskning står blott tio månader Linn för när hon bärs ur planet. Medan pappa André ägnar lördagen åt att framrycka mot Kungsträdgården passar mamma Veronica på att visa upp Linn för mormor. □

Urlastningen gick snabbt, Herkulesmaskinen lyfte för nya uppdrag och snart var plattan tom igen.

Magnus Åström ger sina order för uppsittning.

Vaksam. En soldat ur Skånes insatspluton skyddar sina kamrater när de korsar gatan.

Skarp nos. Hunden Molars Janni hade inga problem att ta upp spåret efter fienden.

Leda med tecken gäller

Under torsdagen var insatsplutonerna på Kungsängens anläggning Stora Sättra för att öva strid i bebyggelse. Förutom en insatspluton från Stockholm deltar även tre plutoner från Dalarna, Skåne och Västerbotten.

TEXT: THERESE ÅKERSTEDT

FOTO: ANDERS KÄMPE

■ Huvudgatan i Stora Sättra ligger öde. Bakom en husknut väntar en grupp hemvärnssoldater på framåt. Efter order från plutonchefen påbörjar grupperna framryckningen längs husväggarna på var sin sida av gatan. Vid en korsning säkrar tätgrupperna övergången innan de sista två grupperna springer över.

Att samordna hela plutonen med hjälp av tecken visar sig vara ganska svårt. Efter ytterliggare ett försök blir plutonen både tystare och mer samspelt. Istället för skrik är det tecken som gäller för att kommunicera. Under genomgången får Skånes insatspluton rådet att inte ha för bråttom och att undvika att klumpa ihop sig, då blir de alldeles för lätta att bekämpa.

Från slutet av gatan hörs automateld

och pansarskott. Insatsplutonen från Dalarna har just tagit ett tvåvåningshus som de ska försvara med skarp ammunition. På fältet dyker fientliga skyttar och pansarfordon upp i en strid ström. Efter att soldaterna skjutit in sig blir det tillräckligt med bly i luften för att fienden ska dra sig tillbaka.

Sök med nos

Även på de två andra stationerna användes skarp ammunition. Här övades personliga färdigheter respektive framryckning längs gata och åtgärder vid sammanstöt.

För hemvärnets hundförare är hundens nos det skarpaste vapnet och ekipagen fick öva allt ifrån spårning till att ligga i bas och genomsöka områden. □ ►

Alla fordon stoppas av Västerbottens insatspluton som kontrollerar inpasseringsbevis.

En pistolman brottades ner av skyddsvakter från Skåne.

Slog järnring kring försvarshögkvarteret

Avspärrade områden, fordonskontrollplatser och patruller. Försvarshögkvarteret och K1 fick ett förstklassigt skydd när ett sammansatt insatskompani på fredagen fortsatte sin övning i Stockholm.

TEXT: THERESE ÅKERSTEDT FOTO: ANDERS KÄMPE

■ De första bilarna rullade redan fem på morgonen från Kungsängen och strax efter sex togs högkvarteret och K1 av säkerhetsskäl innan de första posterna sattes ut. Förvånade försvarsanställda och besökare fick genomgå id-kontroller och de som inte var behöriga eller anmälda som besökare avvisades eller eskorterades till receptionen.

Insatsplutonen från Västerbotten fick order att upprätta en fordonskontrollplats vid infarten till Försvarshögkvarterets bilparkering.

– Det har varit rätt så många som inte haft inpasseringsbevis, då är det eskort som gäller, berättar Mattias Gellin, stf gruppchef, medan han stoppar bilarna.

– Inga har blivit irriterade eller protesterat än så länge, tillägger han.

Vid en grind en bit bort står en besökare till Högkvarteret och väntar på att få gå in.

– Generalmajoren blir inte glad när jag är sen, säger besökaren.

Det visar bara att inpasseringskontrollen fungerar. Vi väntar på samband med centralen, säger vakten vänligt.

Sliter upp pistol

En stund senare kommer vaktkollegan springande med batterier och besökaren får godkänt över radion som fungerar igen.

Dalarnas insatspluton fick det betydligt tuffare vid sin fordonskontrollplats som

var vid K1. En besökare som blir tillsagd att visa id-kort vägrar och sliter upp en pistol som han riktar mot vakten. När besökaren vänder på huvudet lyckas vakten avvärja honom och tillsammans med tillskyndande kamrater brottas besökaren ner på marken.

– Lägg dig ner din jävel, hörs det bland alla skrik.

När besökaren fått handsfängsel visiteras han grundligt. Därefter bevakas han till polisen kan komma och hämta honom.

Hemvärnsveteranen schäfern Zerina, 11 år, tar uppståndelsen med ro. Efter sex år i "grönkläder" krävs det något extra för att hon ska reagera. Trots att nosen är grå och hon helst undviker att gå i trappor så är det inget fel på vigören.

– Zerina gillar mest att leta efter föremål samt ljud- och vindmarkeringar. Hon blir rastlös när det händer för lite, berättar husse Lucas Lundqvist.

Skäms inte

Vid ingången till insatskompaniledningens stab träffar vi på två journalister från Dagens Vänster.

– Vi vill veta vad ni gör med skattebetalarnas pengar, säger en av journalisterna till befälet vid dörren.

– Vi skäms inte för vår verksamhet, säger befälet diplomatiskt medan han ber oss vänta.

Efter en kort stund eskorteras vi alla in

till staben där ställföreträdande kompanichefen, Börje Astervall, tar emot oss med stora famnen. Men är det verkligen kollegor som sitter bredvid oss? När blågul går in och förklarar att de inte är riktiga journalister utan lurat sig in blir det inte lika glada miner.

– Det ska inte gå till så egentligen, säger kapten Astervall som tar på sig skulden eftersom det var han som gav dem tillstånd att komma in.

– Trots att det är ett sammansatt kompani så fungerar det fantastiskt bra. Deras inställning gör att det går lätt att jobba med plutonerna.

Ni har rätt attityd

Klockan 11.30 var det uppställning och avlämning till ÖB som berömde insatsplutonerna.

– Ett stort tack till er, era familjer och arbetsgivare som gjort den här övningen möjlig, sade general Håkan Syrén som efterlyste feedback från övningen så att nästa skulle kunna bli ännu bättre.

Efter talet gick ÖB runt och pratade med soldaterna om bland annat utrustning och vad de gjorde civilt. Även hemvärnets hundar fick en klapp, bokstavligt talat, av sin högste chef.

– Ni är taggade, har rätt utrustning och rätt attityd, sammanfattade ÖB inspektionen och pratstunden. □

Nyfikna stockholmare mötte ungt hemvärn

Stockholmare är vana vid det mesta men de visade sig ändå vänligt nyfikna när insatskompaniet på lördagen först tog Kungsträdgården, därefter regeringskvarteren och riksdagshuset.

TEXT: ULF IVARSSON FOTO: ANDERS KÄMPE

■ Vildmannaplutonen kom dit med stridsbåtar och kunde utan problem framrycka till Kungsträdgården. Där dukade frivilligorganisationerna upp sina informationstält och medan kapten Börje Astervall och major Mats Stedt höll show för publiken förstärkte plutonerna den normala bevakningen av rikets ledning.

I riksdagshusets entré lånade chefen för Dalaplutonen Henrik Berglund walkie-talkies av vakten. I det civila är han gymnastiklärare, nu vilar en icke ringa del av rikets säkerhet på honom och trots detta behåller han lugnet.

Dalafolkets insatskompanichef Stefan Pettersson som står bredvid lyser av stolthet.

– Om jag berättat på regementet för tio år sen att jag skulle leda ett hvinsatsförband som övar ihop med nationella insatsstyrkan, jagar kadetter, samövar med arméns elitförband och försvarar riksdagshuset skulle ingen ha trott mig.

På andra sidan Riksgatan posterade bröderna Axelsson från Nås och Säfsen – intensivt uppvaktade av både yrkes- och amatörfotografer.

De hade en särskild postinstruktion men ville inte ge några detaljer, inte heller berätta om vapnen var laddade eller inte.

Vänliga men bestämda

– Vi har blivit tillsagda att vara vänliga och bestämda mot journalister, säger Johan Axelsson.

Längre ner på riksbron hade Anders Rosénquist och Fredrik Skogs även de från dalaplutonen bevakningsuppgifter. Trots att de fått åka terrängbil i fem timmar till övningen och måste uthärda samma sträpats under hemfärden anser de att utbytet mer än väl uppväger.

– Stora Sättra var en upplevelse, hemma har vi inte så stora möjligheter att öva urban strid och vi tycker det är kul att göra reklam för hemvärnet, säger Anders.

Utanför utrikesdepartementet står Mat-

En uppvisning i skyddslagens praktik fick lördagsflanerande huvudstadshor.

Västerbottningarna landstiger.

tias Olsson från Skåneplutonen och språkar med sin faktiska chef i kriget, generalmajor Anders Lindström.

– Vi är gäng som hållit ihop sen ungdomsåren och varit i Kosovo tillsammans. Alla pratar om att åka igen.

Baskern av för Mattias och hans kamrater som utan att knota skakade buss i tio timmar till Stockholm.

– Inget problem. Vi vill hjälpa till att tvätta bort gubbstämpeln som hemvärnet fortfarande dras med. Folk tror att vi är värnpliktiga, säger Mattias.

Han får instämmande av Mattias Bogeus från Stockholms södra hvkompani.

21-årige Mattias delade ut flygblad om övningen till allmänheten.

– De flesta är chockade över att jag är så ung och ändå med i hemvärnet. De har samma bild av hemvärnet som jag själv när jag låg inne, säger Mattias.

Positivt och proffsigt

Beredda att storma fram över gatorna ligger furirerna Johan och Andreas och löjtnanten Stefan. Vi hinner byta några ord innan ordern kommer.

– Det absolut bästa med de här dagarna är stridsövningen på Stora Sättra. Full rulle hela dan.

Trion sa sig också uppskatta rikshemvärnschefen, som talade inför kompaniet.

– Trevlig, rak, en av oss och vet vad han talar om. Vi fick helt enkelt förtroende för honom.

Denna dag strömmade även beröm över soldaterna. Chefen för Hemvärnets stridsskola, överstelöjtnant Anders Gustafsson, gillade särskilt soldaternas fältmässiga uppträdande och att de når långt i proffsighet med hänsyn till den korta tid som står till buds. □

Flera sugna på andra terminen

Efter bara en dryg månad är Dalaplutonen fullkomligt anpassad till det militära livet och många vill gå vidare.

TEXT: ULF IVARSSON & PIA-LENA JANSSON FOTO: ULF IVARSSON

■ På övningsfältet förflyttar sig Dalaplutonen i rask takt. Enligt befälen ligger de fysiskt över snittet för grundutbildnings-soldater.

Niklas Johansson från Gävle har inga som helst problem med kondition och styrka eftersom han spelar ishockey.

– Tiden går fort för utbildningen är intensiv och vi har väldigt kul tillsammans och umgås även på helgerna.

Niklas kan inte komma på något att klaga över utom möjligen att utbildningen kunde vara lite hårdare. Han hade aldrig sysslat med vapen förut. Nu är han en av plutonens bästa på ak 4B och behärskar också pansarskott.

Jobbigt åka hem

Inte heller teorin är några problem för Niklas. Följer man med på lektionerna räcker det. Än så länge har han inte heller fått underkänt på sängbäddning och ordning i skåpet.

– Men skriv inte det, för mamma kan få idéer.

Sen vi träffades vid inryckningen i sep-

tember har Emelie Eklöf hunnit bli svensk mästare i orienteringsskytte.

– Dagarna bara försvinner, vi lär oss nya saker hela tiden. Men visst, det är mycket regler och detaljer kring säkerheten.

Emelies grupp håller ihop. Det känns till och med jobbigt att åka hem till Borlänge på permis. Men pojkvännen förstår. Han gillade själv att göra värnplikten.

– Våra befäl är jätteduktiga och gör allt för att det ska bli klass på utbildningen. Jag är väldigt sugen på att fortsätta och vi är flera som vill gå vidare med längre värnplikt. Hemvärnet blir det nog i alla fall.

Vältränade Emelie ger onekligen killarna en match. Hon klagar inte ens på stridspackningen, trots att den väger lika mycket som halva kroppsvikten. Men den långa ak 4:an är lite bökgig.

Närkamp roligast

– Vi har en bra sammanhållning i plutonen bekräftar Jens Gustavsson. Han är med sina 30 år tio år äldre än den yngsta i plutonen, men tycker inte att det är något bekymmer.

Emelie Eklöf: Det här är det bästa jag gjort på länge.

– Bäst och roligast är självskyddsträningen (närkamp) som majoren Hans Stening vid Dalregementsgruppen håller i. Även skyddsvaktsveckan var bra och lärorik.

Något som är tråkigt, undrar tidningen och svaret blir lite oväntat:

– Att raka sig varje morgon. Hemma blir det varannan eller var tredje dag.

Jens är redan med i hemvärnet som hundförare och att fortsätta där är självklart. Målet för Jens är utlandstjänst. □

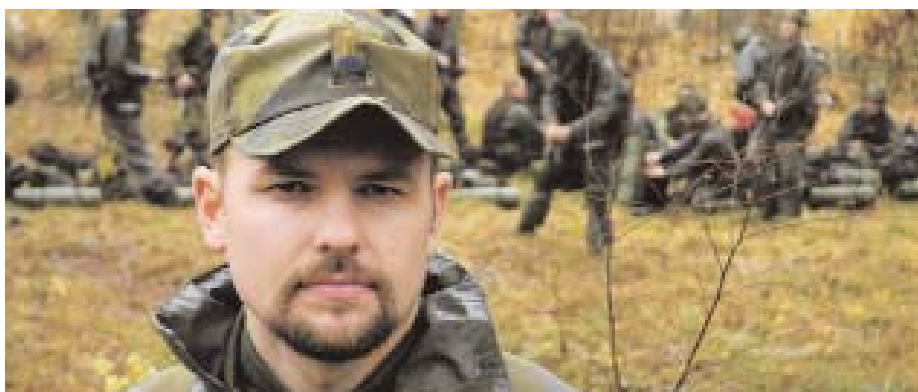
Chefen ger toppbetyg

■ Flaggan är i topp, de har höga ambitioner och vilja och bjuder till ungefär som på en kompanibefälsskola men de är lättare att utbilda och mer mottagliga.

Detta toppbetyg serverar kapten Björn Rydbeck på tal om Dalaplutonen. I december ska förhoppningsvis de flesta gå med i hemvärnet. Tillsammans med plutonen på Gotland är höstens försök troligen startskottet för en omfattande direktutbildning.

Av 39 inryckande hade i slutet av oktober en fallit ifrån helt och tre var sjuk-skrivna på grund av gamla skador. Det är ett lågt bortfall.

– Är de soldater vi får in så här bra tror jag på kortare utbildning för hemvärnet förutsatt att de flesta skriver på. Det gäller också att fånga upp dem som är lämpliga för utlandstjänst. Annars är pengarna bortkastade.

Till soldaternas erinran och baskerceremoni är två till fem anhöriga per soldat anmälda. Det visar en stark tro på försvaret, säger plutonchef Björn Rydbeck.

Björn Rydbeck tänker sig en framtid där direktutbildningen är spridd över hela landet. Utbildningsgrupperna producerar soldater för både hemvärnet och efter påbyggnad även för svenska förband på fredsskapande uppdrag i världen.

En extra bonus är att grupperna blir attraktiva arbetsplatser för yngre officerare som vill komma hem. Dalkarlen och Livgardisten Björn, 31, är själv ett sådant exempel. □

Här vill man inte mucka

1 november Tofta skjutfält Gotland. Storm-snöslask-dimbyar-regn-hagel!

De 26 i frivilliga korttidsutbildningen har stridsskjutning i sämsta tänkbara väder.

TEXT & FOTO: BENGT PLOMGREN

■ – Fryser ni? frågar huttrande reporter.
– Ingen fara, vi blir varma när vi skjuter.
Vi besökte Gotland när 27 förväntansfulla rekryter ryckte in till korttidsutbildningen måndagen den 18 september. Sedan gjorde vi ett återbesök i halvtid när vädergudarna satte alla på ett verkligt hårt prov. Då var 26 kvar. Endast en hade fallit ifrån en bit in i utbildningen, av medicinska skäl.

Den ansvarige för korttidsutbildningen, major Göran Karlsson, ser nöjd ut där han hukar bakom skjutvallen mellan kas-kader av snöblandat regn och hagel.

– Det här är ett mycket bra gäng. De vill mycket. Det märks verkligen att de är frivilliga. Sammanhållningen har blivit stark och de allra flesta sover också över här hela veckan. De har möjlighet att bo hemma om de vill, men det är bara några få som gör det.

Göran räknar upp allt de 26 har genomfört hittills och vad som återstår. Stridsskjutningen på Tofta var den första skarp-skjutningen. Slutövningen är ett verkligt realistiskt eldprov med insatskompani i själva Visby stad. Något som naturligtvis ställer krav på noggranna förberedelser med Visby kommun och Länsstyrelsen på Gotland.

God stämning

På Luciakvällen visar man också stolt upp sig genom att delta i det traditionella Luciavarvet, en kvartsmaraton i och omkring Visby.

En vanlig tradition i äldre rekryttjänstgöring var att räkna pinnar till efterlängstad muck. Men bland de frivilliga hemvärnsrekryterna på Gotland är det andra tongångar.

– Jag ser inte alls fram mot att mucka, säger Josefine Niklasson, som väntar på sin tur att hukspringa fram mot skjutvallen. Det är så god stämning mellan oss att jag verkligen kommer att sakna den här korta tiden.

Har befälen annorlunda krav på de nio tjejerna än på de sjutton killarna?

– Nej, säger några av tjejerna samstämmigt i de tuffa vindbyarna. De har samma

Anna Salomonsson och Per Lingvall är redan klara för hemvärnet.

krav på oss som på killarna. Det är bara ibland när det ska bäras riktigt tunga saker som en del killar självmant tar tyngre grejor än oss.

– Fast majjären eir lijte eilak ibland, säger Jenny Timgren med glimten i ögat, när chefen Göran Karlsson står intill och hör resonemanget.

Men det ska mycket till för att tjejerna ska tillåta killarna att bära istället för dem. De känner instinktivt att de har mer att bevisa än killarna och sliter extra mycket just därför.

Direktlänk

Så här i mitten på utbildningen har man gjort en preliminär inplacering av rekryterna i de olika hemvärnsförbanden på Gotland. Fast några fanns redan inplacerade genom ungdomshemvärnet, bilkåristerna eller Röda Korset.

Anna Salomonsson visste redan sin plats efter muck eftersom hon är bilkårist. Per Lingvall däremot blev nu inplacerad i 2:a insatsplutonen i Södra bataljonen. Per fick också en specialroll under utbildningen, eftersom han valdes till förtroendeman.

– Vi hade inte behövt ha en förtroendeman när vår utbildning här är frivillig, säger Göran Karlsson. Men på det här sättet fick vi en direktlänk in i plutonen som har varit mycket bra.

– Ja det tycker jag också, instämmer Per. Nu behöver inte var och en gå och fråga befälen om små praktiska frågor, som regler på logementen, grejor i dagrummet och andra liknande saker.

Anna är tjänstledig från sitt jobb som fritidspedagog och vet alltså vad hon skulle tillbaka till.

Viktig morot

Per var elektriker utan fast anställning när han ryckte in i september. Något klart jobb att gå tillbaka till finns inte.

– Men jag oroar mig inte för det menar han. Jag har flera olika idéer och möjligheter på gång efter det här. Kanske plugga vidare eller resa utomlands och jobba.

Just möjligheten att kunna söka utlandsuppdrag inom FN har varit en viktig morot för flera av dem som sökt sig till denna korttidsutbildning. Med denna på papper har man "körkort" för att söka. Men även utbildningen i sig har på kort tid ökat mogenheten och ansvarskänslan i plutonen.

Något som tidningens utsände klart kunde konstatera under en ofrivilligt förlängd vistelse bland de 26. Stormen omöjliggjorde planerad tillbakaresa till fastlandet. Det blev 24 timmar extra, med plats på logement, med bestämd väckning klockan 0600, frukost 0630, städning av korridorer och logement, avlämning och inspektion 0730 och sedan noggrann vapen- och materialvård (till dådande rockmusik) efter den tuffa gårdagen. Allt efter klara regler, med bra samarbete och god anda.

Sex veckor tidigare var de civila noviser. Nu har de fått en komprimerad utbildning som är en tillgång för dem själva och hemvärnet för resten av livet. □

GÅ MED I HEMVÄRNET

12 punkter om det viktigaste som gäller – utbildning, utrustning, förmåner och annat.

TEXT: THERESE ÅKERSTEDT **FOTO:** ANDERS KÄMPE

1. SÅ HÄR GÖR DU FÖR ATT GÅ MED:

Gå in på www.soldat.nu

Välj område, fyll i blanketten och skicka.

Du blir snart kontaktad av din utbildningsgrupp.

2. DETTA KRÄVS AV DIG:

- Du ska vara svensk medborgare.
- Ha gjort minst 85 dagars grundutbildning som värnpliktig. Försök med 3 månaders frivillig direktutbildning till hemvärnnet pågår under 2006 och 2007 för de utan militär grundutbildning.
- Vara lämplig och inte krigsplacerad i annat förband.
- Avge en hälsodeklaration.

3. VAD GÖR VI MED DIN ANSÖKAN?

- Gör en kontroll i polisens register.
- Hör med de sociala myndigheterna i din hemkommun.
- Du blir intervjuad av kompanichefen.

4. UPPGIFTER: Hemvärnets huvuduppgifter är skydda, bevaka och ytöverbaka, samt stödja samhället

5. ÖVNINGAR: Ska inriktas på väpnad strid i urban miljö, främst storstäder, där stridsenheten är pluton respektive insatskompani. Målet är hög personlig färdighet hos soldaterna och chefs-
träning är en viktig del i utvecklingen av förbanden. Försök pågår med hvunderättelsekompanier som ska understödja med informationsinhämtning och ytöverbakning. Hemvärnnet ingår i insatsförsvaret och bistår samhället vid katastrofer och olyckor.

6. INTRODUKTIONSKURS: Alla nya hemvärnssoldater måste genomgå en introduktionskurs om totalt 22 timmar. I den ingår hemvärnsskunskap 4 timmar, vapentjänst (omskolning från ak5 till ak4B) cirka 12 timmar eller mer, sjukvårdstjänst och kamraträddning 4 timmar samt administration 2 timmar. Eventuellt tillkommer skyddstjänst 4 timmar, den kan även göras under annan utbildning.

7. SKYDDSVAKTSUTBILDNING: Alla hemvärnssoldater måste ha giltig skyddsvaktsutbildning, den gäller i fem år. Fullständig utbildning tar cirka 20 timmar, innefattande teori samt praktik, däribland skjutprov. Repetitionsutbildning på 8–10 timmar för de som haft skyddsvaktsutbildning under militärtjänsten eller för de som ska förnya certifieringen.

8. HEMVÄRNSAVTAL: Alla som är med i hemvärdet förbinder sig att delta i övningar och utbildning ett visst antal timmar per år. För soldater är det 20, 30 respektive 60 timmar beroende på förband. Befäl gör minst 20 timmar mer än sina soldater med hänsyn till befattning.

9. FÖRMÅNER: Dagersättning 72 kr/dag, vid minst sex timmar tjänstgöring. Dagpenning motsvarande 90 procent av sjukpenninggrundande inkomst vid övningar/utbildningar längre än 2 dagar, pensionsgrundande och skattepliktig. Premie vid fullgjort avtal, från 216 kronor för hvsoldat till maximalt 1 152 för befäl, skattebefriat. Utbildningspremie utgår efter vissa kurser. Befattningspeng för gruppchefer och uppåt, skattebefriad. Fria måltider, i vissa fall måltidsersättning samt fria resor, skattebefriat.

Försäkringskydd i samband med övningar och utbildning som motsvarande vad de totalförsvarspliktiga har. Dessutom har hemvärdet en egen olycksfallsförsäkring.

10. UTBILDNING: Förbanden utbildas av respektive utbildningsgrupp. På Hemvärdets stridsskola, genomförs befattningskurser och befördringskurser för plutonchefer och uppåt. Bland annat i stridsteknik, stabstjänst, ledarskap samt olika specialkurser.

Försvarsutbildarna genomför kurser för soldater och uppåt, se www.forsvarsutbildarna.se.

11. MEDINFlyTANDE: Syftet är att engagera och motivera soldaterna genom att ta tillvara deras kunskaper och idéer. Plutonerna utser representanter till kompaniråden, som är ett av medinflytandeorganen. Hemvärnsombudsmannen har till uppgift att säkerställa och utveckla förbandens medinflytande.

12. UTRUSTNING: Dagens hemvärnssoldater ska få samma utrustning som insatssoldaten, materielen byts ut efterhand.
HEMVÄRNSSOLDAT: M90 uniform, fältmössa 90 camo, marschkänga, vinterkänga 90.
STRIDSUTRUSTNING: Hjälm 90 K, stridsbälte, skyddsutrustning 90B /S
BEVÄPNING: ak4 B-rödpunktsikte med patronlägeslås. Förstärkningsvapen: kulspruta, granatgevär, pansarskott.
UTRUSTNING PÅ VÄG: Stridsväst 2000 K, bärsäck 2000, stridssäck 2000, stridshandskar 2000, sovsäck 2000 lätt, vätskebehållare 2,3 L/T.

I insatskompanierna och för avtalspersonalen är det viss skillnad i utrustning. För avtalspersonalen ersätts k-pist efterhand med ak4 B alternativt pistol 88.

Mer info på hemvarnet.mil.se och hemvarnet.se

Fjällströms soldater är hjältar

Bataljonscheferna i Krag pendlar mellan pessimism och framtidstro.

TEXT & FOTO: ULF IVARSSON

■ Major Dan Fjällström är chef för den sydliga bataljonen i Krag, Kalmar- och Kronobergsgruppen med gränser mot Halland, Skåne och Blekinge. Med smålandsmått mätt är det väldiga avstånd. Antalet soldater har varit nere i en djupsvacka men nu har det vänt. Många unga anmäler sig på internet.

Målet för 2008 är en kapabel bataljon och förbandets egen instruktörspool spelar en nyckelroll för att nå dit.

Stormen Gudrun var en katastrof för samhället. En positiv sida för bataljonen är att man nu har väldigt god kontakt med de civila myndigheterna.

– För kommunledningarna är vi hjältar. De vet vilken styrka det är att ha oss och månar om oss.

Basamöten

Även Dan månar om sina soldater. Han har en form av befälsträffar som på klingande småländska kallas basamöten. Dessa protokollförs inte utan är förtroliga.

– Det tar tid att vara bataljonschef, önskar att jag kunde jobba halvtid i hemvärnet, säger Dan, som civilt är lärare och väcker uppseende i kollegiet när han vandrar omkring i uniform.

Dan Fjällström lyser av glädje när han talar om sitt stora intresse. Visst finns det brister och problem men inte ens den antika hjälmen förmår rubba hans tålamod och klockarkärlek till hemvärnet.

Chefen för 162. Hvbatt Benny Johansson slutar vid årsskiftet och därmed förlorar förbandet också en skicklig NBC-instruktör. Bataljonen rekryterar sitt folk från Växjö med omnejd. På tal om den gamla hjälmen säger han att den inte är acceptabel i en tid när hemvärnet löser fler och fler skarpa uppgifter.

Benny har stakat ut vägen för bataljonen. Den ska kunna agera militärt i fred och därför måste ledningen behärska metoden för planering under tidspress, PUT.

– Bataljonsstaben ska kunna fungera som insatsbataljonsledning och behöver då två omgångar för uthållighetens skull.

Bokhandlare Anders Willén har med sin 163. hvbat ansvaret för fyra kommuner i norra Kalmar län. Staben lever i kappsäck, den marina delen fasas ut. De äldre känner inte att de platsar längre och lämnar.

– Det är olyckligt då en stor erfarenhets- och kunskapsbank går förlorad, säger Anders.

Personalbristen kan lösas om man drar ner till två plutoner per kompani och ett stort glädjeämne är några drivande grupp- och plutonchefer.

Gudrun tycks inte ha väckt upp kommunerna i 163. hvbat:s område för vissa av dem är avogt inställda till hemvärnet.

– Istället bildar de frivilliga resursgrupper till sannolikt högre kostnad. Personalen är inte utbildad och saknar materiel. De har ingen förmåga att uppträda i grupp.

Kritisk

I hela åtta kommuner inklusive Öland ska 164. hvbat verka, men så leds den också av en erfaren före detta yrkesofficer, Göran Magnusson. Han har bekymmer med att få ihop ekvationen behov och tillgång på folk och ser ett annat system som oundvikligt.

– Jag respekterar frivilligtanken, men det räcker inte.

Som gammal chef för Kalmargruppen är han inte glad åt sammanslagningen.

– Det är något som hindrar Krag från att ägna uppmärksamhet åt oss.

I utrustningsfrågan är Göran Magnusson också kritisk.

– Fordonen är ett rent elände och vi har gott om prylar från andra världskriget.

Ironiskt nog saknas inget av den moderna materiel som Göran Magnusson efterlyser fast den inte alltid delats ut till hvförbanden.

Gruppen skjuter understöd medan nästa grupp framrycker till ufa.

Dan Fjällström är en populär figur i kommunen efter uppostringarna under janaristormen.

FOTO: BENGT PLOMGREN

Agerar med snusdosan

■ En härlig anda verkar råda i 1601 insatskompaniet i Kalmar-Kronobergsgruppen.

– Vår inställning är att inte sörja längre än 30 sekunder sen kör vi på, säger chefen, kapten Kjell Corshammar.

Han har varit reservofficer, sen yrkesofficer sen reservare igen men alltid hållit på med hemvärn.

– Vi har det vi har och i värsta fall får vi agera med snusdosan, skämtar Kjell och fortsätter:

– Det viktiga är att ha en målbild och ett syfte.

Att bli kompanichef är ett lyft och Kjell kan bara inte släppa jobbet.

– Man utvecklas som människa och soldaterna växer med ansvaret. De har en mognad och perspektiv på livet som de värnpliktiga inte har. Fast visst krävs drill och kontinuerlig träning.

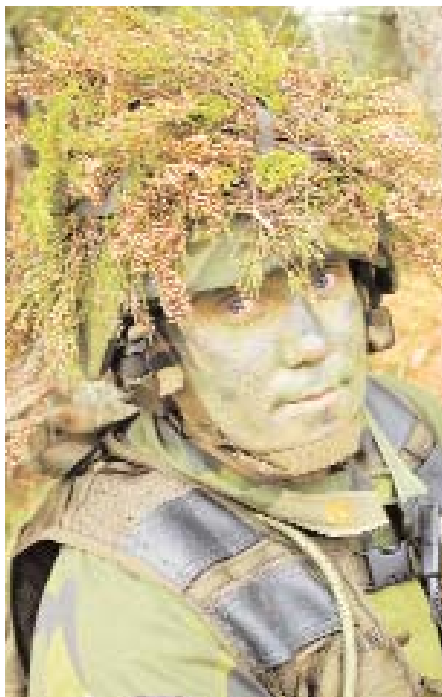
Kompaniet håller på att anpassa sig till moderna ledningsformer. Det märks när Kjell går igenom uppgiften för dagen. Det är inte längre ordermallar från 1986 som styr.

– Vi ställer om oss till strid i urban miljö och har övat tillsammans med polisens

nationella insatsstyrka, berättar Kjell Corshammar för tidningen efter att ha orienterat inspektionen lika övertygande som en taktiklärare på officersprogrammet.

Insatsplutonerna i Kronoberg började som beredskapsplutoner och var först lite av ett frisvägande Ramboförband. Nu fungerar 1601 mera som ett skolkompani för övriga kompanier. Statusen på instruktörerna växer hela tiden och de flesta soldaterna är gruppchefsutbildade. Plutoncheferna är kompanichefsutbildade.

TEXT: ULF IVARSSON

Mikael Nyquist tror att yrkesofficerarna börjar få upp ögonen för hemvärnets soldater.

Hela plutonen vill åka

Mikael blev en vassare soldat i Afrika.

■ Under den konstfärdigt kamouflerade hjälmen befinner sig sergeant Mikael Nyquist i 16301. insatsplutonen. För dagen försvarar han en vägkorsning på Kosta skjutfält. Nyss var han i Liberia som FN-soldat.

– Vi såg till att valet kunde ske under ordnade former, så jag känner att jag gjorde stor nytta.

Mikael jobbar som planeringstekniker på Scantias hyttfabrik i Oskarshamn. Han har varit i Kosovo tidigare och tack vare förstående chefer är det inga problem att få tjänstledigt.

– De märker också att jag är mer sugen på att jobba efter en mission.

Livet i Liberia är relativt bekvämt för en FN-soldat, bortsett från värmen och att det inte är helt riskfritt att patrullera i djungeln.

Men Mikael blev aldrig beskjuten och det mest dramatiska som hände var att han var med om att stoppa lynchningar. Det blev en intensiv period i Afrika och Mikael säger sig nu vara en mycket vassare soldat med stor känsla för hur man rör sig och patrullerar.

– I vår hemvärnspluton väntar vi bara på en chans att åka allihop, även om det kan vara svårt för alla att få ledigt sex månader och kortare perioder vore därför bättre.

Intrycket från det skarpa soldatlivet har inte påverkat Mikael negativt.

– Man är väldigt snabb att åtgärda eventuella felaktiga beteenden – vi är ju i landet för att hjälpa människor. Däremot värdesätter jag mitt vanliga liv mer än förut och klagar inte lika lätt över struntsaker.

TEXT & FOTO: ULF IVARSSON

FAKTA

KRAG VILL PRÖVA UNGDOMSVÄGEN

Heroiska insatser under stormen Gudrun. Det är vad hemvärdet i Kronoberg är mest känt för.

Överstelöjtnant Bengt-Gunnar Svensson intervjuades till och med på en helsida i Dagens Nyheter och landshövdingar och räddningschefer prisade hemvärdet då kungen och rikshemvärnschefen studerade förhållandena på plats i september.

Sedan sammanslagningen vid halvårsskiftet fram till september månad i år har hemvärdet i södra Småland och Kalmar varit inblandade i 13 eftersök, släckning av två skogsbränder och gjort två insatser i samband med fågelinfluensan.

I Kalmar- och Kronobergsgruppen, Krag, har antalet soldater minskat i fem år, men pekar nu åter uppåt. Nollorna får välja på att åter bli aktiva eller sluta. I en cirkel runt Växjö med radien 10 mil bor 1,5 miljoner människor. Ur detta folkhav rekryterar kapten Hans Karlsson och hans medarbetare i bataljonerna hundratalet till introduktionsutbildning per år. Det räcker dock inte till de behov som finns på papperet. En anpassning till verkligheten måste ske.

B-G Svensson: vi vill ha nya reglementen.

På minuskontot står att färre officerare nu ska verka i ett större geografiskt område än tidigare. Marinbasen har i stort sett inga instruktörer att låna ut. En sak retar B-G Svensson mer än något annat: – Vi tvingas ägna tid åt en massa saker som inte har med utbildningen att göra.

Han kallar detta "lavin" och exemplifierar med minibussutbildning, "prime for life", fysträning, jämställdhetsgrupp, utbildning i ÖB:s värdegrund etcetera. Gruppen

Många ungdomsavdelningar i KRAGs område, men vem tar hand om dem efter 17?

är helt enkelt inte dimensionerad för att göra både och hur angeläget det än är.

När generalen ändå intresserat lyssnar passar han och de andra på att ta upp en rad förhållanden, stort och smått om vartannat som de har synpunkter på:

● Gruppen ropar efter en modern taktisk målsättning och nya reglementen. Militära insatser i fred nämns ingenstans i nuvarande dokument.

● Ingen lös ammunition nyttjverkas och man vet inte om den skarpa ammunitionen är gratis. I varje fall kommer inga fakturor.

● Det tär hårt på skyddsvakterna att ständigt behöva stå till tjänst för att öppna vapenkassurerna.

● Omorganisationerna tar mycket kraft.

● Kontraktstiden räcker inte för att nå uppsatta mål.

● Bussarna på marinbasen är slitna och ska inte ersättas. Alltså får bilkårens kvinnor titta på medan inhyrda bussföretag kör.

● Lönen till instruktörerna har inte justerats sedan 1994.

Efter detta bombardemang kändes det skönt att få höra lite positiva tongångar.

En halv miljon budgeteras för en hemvärns-KFÖ 2007 som kan sätta sprätt på deltagandet. Förhållandet till FMLOG är jättebra. Åtta ungdomsavdelningar som administreras direkt av löjtnant Cai Wendel utgör ett hopp om framtiden. Det vill säga om bara reglerna ändras så att killarna och tjejerna kan bli soldater efter påbyggnad i strid efter fyllda 17. I Växjö har man långt gångna tankar och vill sätta igång genast.

TEXT & FOTO: ULF IVARSSON

Yngve ställer alltid upp

Budskapet fanns redan vid hämtning på flygplatsen i Kalmar.

– Du måste få med Yngve i tidningen. Han har varit med på alla övningar i 32 år!

■ Vi träffar honom i koket på Kosta skjutfält. Vitskäggig och med en pillemarisk glimt i ögat. Han är en verklig bygdens man, 57-åriga Yngve Karlsson. Yngve är sågverksarbetare på JARL-Trä AB i Broa-

kulla och bor i Gustafsbygd i närheten. Yngve är med i Nybro-Emmaboda hv-kompani.

– Jag ryckte in i det militära 1969, säger han. Efter att jag muckat gick jag med i hemvärnet 1971. Nu har jag varit med på alla övningar i hemvärnet de senaste 32 åren, förutom en. Men då kom inte kallelsen, så jag visste inte om det.

Men den där missen har han kompen-serat många gånger om. Lottorna i koket som han assisterar viskar hur det går till.

– Han kommer med och ställer upp på flera övningar som han inte är kallad till också.

TEXT & FOTO: BENGT PLOMGREN

Yngve Karlsson får aldrig nog av hemvärnet

Inget High Chaparall i Småland längre

■ I Småland ligger ju välkända High Chaparall, med sina skjutglada Vilda västern-föreställningar.

– Här har vi gått från High Chaparall till kvalité. Ja i början var det väldigt ostrukturerat under skjutningarna, menade en av bataljonscheferna under inspektionen av Kalmar- och Kronobergsgruppen, KRAG i oktober.

Sedan fortsatte det med den vanliga inspektionsvisan om problem med närvaron och problem med materiel som borde finnas ute på bataljoner och kompanier, men som tydligen är på fel plats.

Till detta kommer ett grundläggande problem för hela hemvärnet som flera befäl inom KRAG tog upp. Välkvalificerade människor med bra civila arbeten förlorar pengar varje gång de ställer upp för att dag-

Fredrik Revelj (!), löjtnant.

– Det är min frus familjenamn som jag tog som efternamn när vi gifte oss.

penningen är så mycket lägre än förlorad arbetsinkomst.

– Ja, därför får vi mest studerande, pensionärer och arbetslösa, som ett befäl lite tillspetsat sade.

Nåja, självkritik kan vara bra, men riktigt så illa är det kanske inte.

Rikshemvärnschefen summerade kring två av de viktigaste punkterna på inspektionens andra del.

– Hemvärnets grejor, vår materiel, den finns. Men den finns ofta på fel plats. Den kommer inte fram lättare för att vi pekar ut syndabockar på befattningar eller myndigheter. Vi inom hemvärnets ledning lo-var att vi gör vad vi kan för att grejorna ska komma fram till rätt plats. Men vi kan tyvärr ännu så länge inte lova att det snabbt hjälper.

TEXT & FOTO: BENGT PLOMGREN

Hemvärnet inspirerade till yrkesofficer

Rikshemvärnschefen Roland Ekenberg får höra talas om en entusiastisk kadett vid en skjutövning på Kosta och går fram till honom.

■ "Jag hade aldrig satsat på att bli yrkesofficer om jag inte hade varit med i ungdomshemvärnet". Kadetten 21-åriga Alexander Belin är en verklig PR-man för hemvärnet. Alexander tillhör Göta Träng-

regemente i Skövde. Han har nu under senhösten just avslutat sin grundutbildning vid T2 och är inne i nästa steg i utbildningen vid MHS H, Militärhögskolan i Halmstad. Inom hemvärnet tillhör han Silverdalen-Hultsfred kompani i bataljon 163 i KRAG.

Inte ofta man träffar på kadetter ute på hemvärnsövningarna.

Dessutom med en sådan grund och inställning till hemvärnet och dess ungdomsverksamhet.

TEXT & FOTO: BENGT PLOMGREN

Kadetten Alexander Belin gör bra reklam för hemvärnet.

– Härligt. Mer sådant, myser Roland Ekenberg.

In i dimman! Sikten var minimal när "lätt metall" skulle försvaras med tungt P-skott.

Tungt försvar av lätt metall

Det är en rejäl utmaning av rikshemvärnschefen och hans stab att förlägga en inspektion till den lediga helgen mellan två älgjaktshelger.

TEXT: BENGT PLOMGREN

FOTO: UNO GRADIN

■ Så ironiskt välkomnades rikshemvärnschefen Roland Ekenberg till Västernorrland i månadsskiftet september-oktober. En helg som bland annat visade "tungt försvar av lätt metall".

Rejält blött och stundtals rejält dimmigt. Det var läget när Västernorrlandsgruppen inspekterades av rikshemvärnschefen Roland Ekenberg. Västernorrlandsgruppen fick sitt namn 2000 då den lokaliseras till Sollefteå.

Efter riksdagens beslut i december 2004 omlokaliseras gruppen till Härnösand 1 juni 2005. Nu var rikshemvärnschefen på första inspektionen sedan dess. Då skulle man lämna av med fanvakt och musikkår utomhus på klassiska kasernområdet i Härnösand. Vid inledningen fick programmet justeras beroende på vädret. Själva ceremonin flyttades in i sporthallen och saluten svensk lösen som sköts utanför fick höras men inte ses.

Från Stockholms varma gröna sensommar till begynnande gulröda höstfärger och höstkyla 40 minuters flygresan norrut.

– Vackert och stämningsfullt, tyckte rikshemvärnschefen i sitt hälsningstal till deltagarna i sporthallen.

Det blev en helg med mycket bilåkande. Gruppen täcker in ett stort område med de tre hemvärnsbataljonerna Örn-sköldsvik i Örn-sköldsviks kommun, Angermanna i Härnösand-, Kramfors- och Sollefteå kommuner och Medelpad i Ånge-, Timrå- och Sundvalls kommuner.

Maraton

Gruppens chef överstelöjtnant Bengt Kristiansson sammanfattade läget för gruppen sålunda.

– Jag är mycket nöjd med min organisation. Jag har full bemanning och kompetens. Det som kanske oroar en del är att vi har flera pensionsavgångar en bit fram i tiden, att delar av organisationen för närvarande är utanför ram och personalförsörjningen på sikt med mer än 50 mil till I19 i Boden.

Innan Kristiansson gick in på verksamheten la han på en bild med rubriken

Ingen bröt ihop trots svåra väderförhållanden.

"Det är maratonföreställningar som kan få den mest hårdade att bryta ihop."

"LÅNGTIDSFRISKA" med undertext "En verksamhet som kännetecknas av: Gott ledarskap, Tydliga mål, Att alla har möjlighet att påverka sin situation samt avslutningsvis Gott kamratskap.

Hemvärnet i Västernorrland består idag av cirka 1750 hemvärnssoldater. Dessa ingår i de tre bataljonerna och i nio kompanier, en insatskompaniledning, fem insatsplutoner, två båtgrupper, en flyggrupp och en musikkår.

Efter en proffsig, detaljrik genomgång under fredagen fick de tillfälle att visa upp sig och sin verksamhet under lördagen och söndagen.

Ingen bröt ihop

Rikshemvärnschefen verkade nöjd med vad han fick höra från de ansvariga. Men med ett snett ironiskt leende sade han också:

– Det är maratonföreställningar som kan få den mest hårdade att bryta ihop.

Men ingen bröt ihop då eller senare. Inte ens när regnet piskade och blåste i en

En nöjd Roland Ekenberg på skjutvallen bland tjejer från lottorna och bilkåren.

Ksp-skytt med tålmod.

svår dimma på Härnön. Till skjutvallen skulle nio tjejer, lottor och bilkåristor, samt en kille. Framryckning och framförallt eldgivning fick vänta i omgångar när sikten var närmast obefintlig. Men till slut brakade det ändå loss från alla ak 4:or när regn och dimma lättade något. Inte ett spår av protester eller klagan från tjejerna och Roland Ekenberg såg helnöjd ut i sin genomblöta regnmundering.

– Härligt. Här är en stor entusiasm trots hällregn.

Med en penna och ett block i upplösningstillstånd träffar vi tre av bilkåristerna efter skjutningen.

– Hur ofta vi gör det här? Vet inte direkt, men det är så ofta som möjligt. Det här är jättekul, säger Margareta Westh, Birgitta Alvåg och Jenny Almgren.

Samma inställning, men i torrskott skick träffar vi på inne på staben hos Angermannabataljonen. Jeanette Öhgren är stabsgруппchef och Marita Grahl stabsbiträde.

För tillfället arbetssökande underskö-

– Vi behöver minst två lottor till, menar stabsgruppchefen Jeanette Öhgren i bakgrunden och stabshjälper Marita Grahl sittande.

FOTO: BENGT PLOMGREN

terskan Jeanette ligger bakom bataljonens fina hemsida:

www.hemvarnet.se/angermanna.

Tempo, tempo

– Vi borde vara fler kvinnor inom hemvärnet. Här behövs minst två lottor till. Vi har infomöten för att locka in tjejer. Men det är svårt med de yngre. De bör åtminstone ha avverkat tonåren och vara runt 25 för att känna att detta är något för dem.

I Köpmanholmen söder om Örnsköldsvik får vi träffa nytillskottet inom hemvärnet, stridsbåt 90H, med besättningen på båt nr 809. Det är instruktören och yrkesofficeren löjtnant Stefan Edvall, båtchefen Mikael Söderberg, stf båtchefen Johan Nilsson och maskinisterna Sture Harström och Martin Eklund.

– Vi har haft båten i två år nu. Än så länge har vi bara denna, men längre fram ska vi totalt ha fyra i Norrland.

I Sundsvall finns landets enda tillverkare av den lätta metallen aluminium. Tidigare mest känd under namnet Gränges Aluminium, men nu med namnet Kubal, Kubikenborg Aluminium. Där finns angräddare i form av landsatt trupp och just stridsbåten 809 som tagit sig ned från Köpmanholmen.

– Tempo, tempo, skriker insatskompanichefen kapten Patrik Selling när hans manningar rycker fram för att ringa in motståndarna där de bitit sig fast vid en strandremsa nedanför Kubal. Tung eldstrid, eeld upphöör, sedan samling och genomgång av hur övningen fungerade från båda håll.

– Positivt att vara här. Bra intryck av inspektionen, summerade Roland Ekenberg på hemväg. Maraton i inledande presentation, blött och dimmigt, behövde han inte tillägga.

Det var "gilla läget".

I väst skymms sikten av Letsi kraftstation vars stenkädda damm dominerar hela dalen.

Bilen kör över den gamla älvfåran där Lilla Luleälven tidigare forsade fram och jag betraktar den grankädda slutningen.

Någonstans längs bergssidan finns en underrättelsegrupp som spanar på oss.

TEXT & FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

Norrländska flygspanare ställer om

■ Vi befinner oss några mil utanför Jokkmokk där Norrbottens hemvärnsunderrättelsekompani övar. Marken är täckt av ett lätt snötäcke och det är runt fyra minusgrader i luften. Inför helgen varnade SM-HI för vinterns första storm men fredagens oväder hann mojna till lördagen. Vi letar oss fram mellan träden till tältet som ligger en bit från observationsplatsen.

– Det varken snöar eller blåser så det är ganska bra väder, konstaterar gruppchefen Christer Nilsson som kommer från Boliden.

Deras order är att bevaka dammen och vägarna i området eftersom det är risk för sabotage.

Gruppen är tillfälligt sammansatt av personal från flygvapnet.

– Det är en omställning att kunna försvara sig och att spana efter terrorism och sabotage. Behovet av att skydda sig är av en annan karaktär, säger Christer Nilsson medan de förbättrar maskeringen.

Ett flygplan får dem att gömma sig under träden. Det är Frivilliga flygkåren som hjälper kompaniet med spaning från luften men det är också ett test för att se hur väl de kamouflerat sig.

I skyddet en bit bort ligger en ordentligt påpälsad post och spanar ner mot dam-

men med kikare. Kylan gör att de bara kan sitta någon timme åt gången och på natten är de alltid två så att de inte riskerar att frysa ihjäl.

Gruppen rapporterar till kompaniet via radio och mobiltelefon. Just sambandet kan vara ett problem eftersom det är stora avstånd och mobilnätet inte har täckning överallt i Norrlands inland.

En minibuss har stannat vid bron nere i dalen och några personer går ur. Iakttagelsen rapporteras genast in till staben.

När de misstänkta försvunnit fortsätter arbetet med att maskera tältet.

– Det verkar väldigt bra och givande, säger soldaten Peter Olsson, som tidigare tillhört LOMOS, flygvapnets luft och markobservationssystem.

Nu ska de vara beredda att omgruppera en gång per dygn och kunna försvara sin egen grupperingsplats. Från tältet hörs röster och ljuddisciplin är uppenbarligen något de måste öva mer på. Efter att gruppchefen sagt till blir det tystare.

Ska bli fältmässiga

Vad behöver ni bli bättre på?

– Radio, rapporteringsmetodik, maskering, ljud- och ljuddisciplin, fältmässighet, det mesta, räknar Peter Olsson upp.

Peter Olsson får instruktioner av gruppchefen Christer Nilsson.

Inställningen bland de frivilliga är det dock inget fel på. Marlén Sandström säger att hon sovit riktigt gott även om det inte blivit så många timmar.

– Jag tror på det här. Det har varit lite struligt men det blir bra om vi får öva mer. Jag har alltid varit en friluftsmänniska och nu får man vara ute i naturen under lite större utmaningar, säger hon.

Hoppas på stöd av F21

Enligt väderprognosen kommer det att krypa ner mot minus 15 till 20 grader på natten. Inne i staben är det betydligt varmare, kapten Anders Åberg som är kompanichef har ännu inget helt kompani att basa över. I helgen är bara två underrättelsegrupper med men staben verkar fungera bra. Mycket är fortfarande på experimentstadiet.

– Vi försökte få med oss alla från flygvapnet och vi har väl lyckats till viss del, säger kapten Åberg, som själv är pensionerad yrkesofficer från just flygvapnet.

Merparten av personalen kom tidigare från Mälardalen. Nu ska alla rekryteras lokalt.

– Det kommer att ta tid att rekrytera all personal, vi hoppas få stöd av F21, berättar han.

Än så länge har de flesta flygvapnets vingar på kragspiegeln.

– Med tiden ändrar man nog inställning, säger kompanichefen om att byta till hemvärnets märke.

Och de känner sig välkomna i sin nya organisation.

– Vi har blivit fruktansvärt väl mottagna av hemvärdet, berömmar hans ställföreträdande Lennart Holtrin.

Norrlänningarna har ett stort område att övervaka, från norska gränsen till kusten, med flera stora dammar längs älvarna.

– Det är ju ett sabotagekänsligt område även om det inte bara är att slänga en handgranat på dammarna. Det är realistiska uppgifter vi har under övningen, säger Anders Åberg.

Imponerad av entusiasmen

Efter stabsgenomgången får de beröm av rikshemvärnsavdelningens chef, Thomas Johansson. Han är framförallt imponerad av den entusiasm som soldater och befäl visat. En fråga om beväpningen kommer upp, pistol 88 eller ak4 B?

– All spaningspersonal ska ha ak4 B. Alla ska vara beväpnade och kunna försvara sig själva, säger Thomas Johansson. □

Marlén Sandström sågar granar till kamouflageskyddet, det gäller att se utan att synas.

Sara krigar och lägger pärlplattor

Sara Jonsson är en person som märks. På ett positivt sätt. När vi träffas på Kungliga Tekniska Högskolan där hon studerar frågar några tyska utbytesstudenter om hon är en kändis. Kanske inte så konstigt när fotografen riggat upp stora blixtrar och Sara spexar framför kameran.

INTERVJU: THERESE ÅKERSTEDT FOTO: ANDERS KÄMPE

■ Sara Jonsson är ställföreträdande gruppchef i Uppsala kompani. Att vi träffas på KTH i Stockholm beror på att Sara studerar till civilingenjör med inriktning på tekniskt lantmäteri. Än så länge har hon avverkat runt två år av totalt fyra och ett halvt.

– Just nu är vi ute i skogen och mäter, men det är en hel del programmering på datorn.

Att det blev just lantmäteri är inte så konstigt.

– Jag tycker det är jättespännande att läsa kartor och gillar datorer också, säger Sara som även studerat teknisk fysik.

Vad är det ni mäter?

– Land, det är en typ av ytövervakning, skämtar Sara.

– Det finns punkter utsatta över hela landet, så kallade stompunkter som har x- och y-koordinater eller höjdangivelser som vi utgår från, tillägger hon.

Själv kan jag inte undgå att ställa den dumma frågan om inte hela Sverige redan finns på kartan.

– Det kan alltid bli bättre och saker förändras. Lantmätare behövs till exempel om man ska bygga ett hus eller stycka av mark.

Mycket bilåkande

Sin militärtjänst gjorde hon som sambandstroppschef på S1 i Enköping.

– Vi satte upp en massa master för att sköta sambandet åt en mobil stab för Sveriges militära ledning. Det var jätteintressant, sammanfattar hon det lite enkelt.

– Det var mycket instrument i masterna så jag felsökte och såg till att utrustningen fungerade. Ibland var soldaterna utspridda över 4–5 mil så jag spenderade mycket tid i bilen. Åkte sju på morgonen och var tillbaka vid klockan ett på natten.

Varför hon valde att göra militärtjänst är hon inte helt klar över.

– Det är något som jag sagt att jag ville göra sedan jag var liten. Jag ville nog göra

något tufft. Just då var jag trött på universitetsstudierna och killkompisarna hade gjort lumpen.

– Jag sa till mig själv, nä nu gör jag det, annars kommer jag ångra mig när jag blir vuxen. Jag vet inte vad som lockade. Jag kanske vill vara chef, skämtar Sara.

Ville bevara kunskaperna

Maktgalen verkar hon inte vara. Glad, pratsam och energisk är några av orden jag kommer att tänka på. Och hon trivdes väldigt bra i det militära.

– Jag hade jättebra soldater, de var lugna och harmoniska. Det var väl en kombination av hur jag uppträdde mot dem och tvärt om. Det var aldrig några bråk. Enda gången jag blev lite sur var när de skrev att jag var mammig på en utvärdering så de ändrade det till omhändertagande. Alla ställde upp på mig.

Tillbaka i det civila livet blev det därför naturligt att hon sökte sig till hemvärnet.

– Efter lumpen ville jag skaffa en meningsfull fritid medan jag blev klar med studierna. Började spela fotboll igen och gick med i hemvärnet. Ett sätt att bevara kunskaperna och jag gillar att gå i gröna kläder.

Hur är hemvärnet jämfört med militärtjänsten?

SARA JONSSON

Ålder: 26 år.

Familj: Mamma, pappa, syster och pojkvän.

Bor: Stockholm.

Intresse: Spelar fotboll, träning i största allmänhet, vara i skogen, pyssla, umgås med kompisar.

Läser: Allt så länge det är pocketböcker.

Ser på tv: Slötittar mest, dokumentären "Den nordiska mannen".

Gillar: Choklad, dricka öl.

Ogillar: När folk inte förstår att kvinnor diskrimineras.

– Det är vuxna människor med jobb och familjer, de är inte så insnövade på det militära. De har blivit ödmjukare och stämningen är bättre. Det är ju ett fritidsintresse så det är svårt att jämföra med lumpen, säger Sara.

I sitt hemvärnskompani är hon den enda tjejen, men det är inget hon lidit av.

– Plutonchefen är väldigt mån om att jag har det bra. Han brukar ringa efter övningarna och undra över saker som inträffat och hur jag tagit det. Ibland kommer jag inte ens ihåg händelsen men det är bra att han frågar, annars får han inte veta.

Enda gången hon känt sig diskriminerad var av en utbildningsledare.

– En övning blev jag förbannad på en fänrik som bara kritiserade mig och ingen annan. De andra i min pluton tyckte också hans kritik var obefogad och vi har sagt till att vi inte vill ha honom mer.

Ordet feminist retar

Sara har inte några problem att tala om vad hon tycker. Jämställdhet är ett ämne som engagerar henne mycket och som hon gillar att diskutera.

– Folk tror att feminister är rabiata, men jag tror på människors lika värde. Jag tror folk blir uppretade av ordet fast de kanske inte ligger långt från det åsiktsmässigt. Jag är feminist för att jag tror att jag är lika bra och har samma möjligheter som alla andra.

– Män har blivit inkvoterade de senaste tusen åren men de ser det inte. När det är jämlikt behöver man inte se könet som en egenskap.

Några könsroller kan man inte anklaga henne för att fastna i. När hon inte är ute och krigar gillar hon nämligen att pyssla. Sy, klippa och klistra och just nu är favoriten att lägga pärlplattor.

– Jag har gjort en bild av min syster i tavestorlek. Jag är väldigt nöjd med resultatet. Man behöver variation från att bara sitta och plugga. □

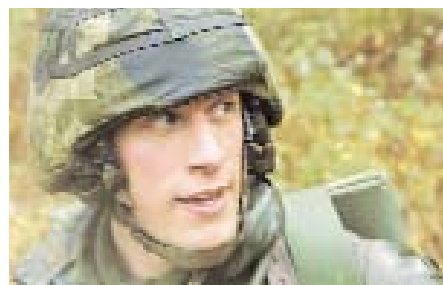

Ordern framåt, gå på marsch orkar man bara åtlyda ett 50-tal meter.

José Puntigliano för befäl som om han aldrig gjort annat.

Enda tjejen Maria Rosqvist sitter i staben och vill veta vad soldaterna har för sig.

Gå på marsch på HvSS

Gruppchefskurserna på HvSS bryter mark för en likartad utbildning i hela Sverige.

TEXT: ULF IVARSSON & PIA-LENA JANSSON FOTO: ULF IVARSSON

■ Låda efter låda med lösa skott bärs fram. Det brakar i skogen och luktar fränt om kruttröken. Ett 30-tal blivande gruppchefer från hela landet lär sig föra befäl. Platsen är HvSS, närmare bestämt övningsterrängen väster om skolan.

Temat för dagen är att "bryta motstånd", vilket i det här fallet genomförs på ordern "framåt, gå på marsch". Det innebär att den ena soldaten i stridsparet skjuter jakt-skott i knästående mot upptäckta mål och misstänkta punkter i terrängen medan kamraten springer fram några meter. Sen byter de uppgift med varandra.

Övningen är nyttig för gruppchefer som ska behärska stridens grundläggande idé om skydd, eld och rörelse. Plötsligt kan fienden bli för farlig och då måste ett nytt beslut fattas. Kanske bör gruppen ändra formering eller stridsteknik, rentav skjuta en eldstöt och dra sig tillbaka.

Ingen fjälltur

– Det här är korta förlopp och ingen dagstur på fjället. Håll reda på din stridsparskamrat. Så länge han överlever har du understöd, säger kapten Ulf Bäckström uppmuntrande.

Efter ett par svettiga löpningar över fältet samlas deltagarna för utvärdering i grupp. Först därefter säger Ulf Bäckström vad han tycker.

– Tekniken nämns i allmänna ordalag i Soldaten i Fält, men förfarandet har vi hämtat från pansarskyttestriden, säger

Ulf, som kommer från just pansartrupperna. Lärarkollegorna Jan Svensson och Johan Wiinikka har ingenjör- respektive helikopterbakgrund.

Inne i skogen blir framryckningen svårare men soldaterna går in för övningen med inlevelse och gott humör.

Som jägarutbildad är José Puntigliano van att slå till och försvinna och inte inveckla sig i strid.

– Det här är lite annorlunda. Det bästa med kursen är att vi får lära oss teorin bakom och kan öva praktiskt i ostressade situationer vilket gör att kunskaperna fastnar lättare.

José jobbar som väktare och tillhör en insatspluton från Oskarshamn. Där ska alla ska vara gruppchefsutbildade.

Enda tjejen i gänget är Maria Rosqvist, 27, från Tranås. Maria är lotta och stabsgruppchef i Aneby Norra Wedbo hemvärnskompani. Kontrasten är stor mellan Marias vardag och soldatlivet. Civilt är hon gymnasielärare i religion och historia. Hennes man Per är också med i hemvärnet.

– För mig som inte gjort grundutbildning blir det mycket nytt men jag hänger med. Jag är glad att jag blev antagen. Vi som sitter i staben vill veta vad soldaterna gör.

Maria berättar att de hinner lära känna varandra i gruppen men inte hinner få så mycket kontakt med de övriga i kursen. Att vara ensam tjej är inget problem.

Vad tycker du om instruktörerna?

– Ulf Bäckström är den bästa läraren hittills.

Det är kapten Ulf Bäckström som håller i stridsutbildningen under tidningens besök när det står ta terräng i förhand respektive ta terräng i efterhand på schemat. Regnet strilar ner och dränker både oss från tidningen och digitalkameran.

Innehållet förädlas

– Vi kommer att ha en till två gruppchefskurser per år på skolan i fortsättningen i syfte att skapa en utbildningsplan för hela Sverige, säger kurschefen löjtnant Johan Wiinikka.

Innehållet förädlas hela tiden och lärare kommer att lånas in från grupperna så att dessa kan följa med i utvecklingen.

– Responsen från eleverna säger oss att det här är rätt. Vi lär dem att öva sig själva i sin gruppchefsroll. För oss lärare på HvSS blir det lättare att hitta den röda tråden i chefsutbildningen när vi jobbar på alla nivåer.

Enligt Johan Wiinikka finns goda möjligheter att få fram bra gruppchefer i hemvärnet. Intrycket av första kullen är att de är intresserade av att gå vidare och fördjupa sig.

I utvärderingen fick grupperna frågan om de kan rekommendera kursen till andra och svaret blev ett unisont ja. Alla blev godkända, även Maria, som delvis fick vara åskådare på grund av en stukad fot. □

Samarbete polis och hemvärn

Med modern spaningsutrustning kan hemvärnet bevaka Göteborgs hamn i månader.

TEXT & FOTO: PETER ANDERSSON

Göteborgs hemvärn löste en krävande bevakningsuppgift.

■ Det var fråga om en mycket realistisk bevakningsuppgift i samarbete med polisen. Hela hamninloppet till Göteborg hade förklarats som skyddsområde av länsstyrelsen. Skärgårdsbataljonens uppdrag var att svara för en uthållig bevakningstjänst av det mycket stora skyddsobjektet. Uppdraget skulle omfatta tre månader och bemanning ske enligt tioprocentsregeln, som betyder minst 50 personer dygnet runt i tre månader. Vid uppställningen kunde bataljonschef Bo-Göran Mellbin mönstra 180 man och ett tiotal båtar, varav sex stridsbåt 90.

Observationsplatser

Inom kort hade fem O-platser upprättats med uppsikt över hela området och det långa bevakningsuppdraget tog sin början. Skärgårdssoldater är naturligt nog bättre på väderstreck och 360 grader på kompassen än de militära 6300 strecken, men efter en lite trög start med vinkelskivan så gick det fint. Parallellt med det "skarpa" uppdraget skedde utbildning på observationstjänst och grupps strid med Simfire-utrustning. Även sjukvårdarna fick öva med realistiska skador och duktiga markörer.

Det viktigaste arbetet ägde rum på staben. Eftersom det var fråga om ett mycket stort antal incidenter och okända båtar som skulle rapporteras och behandlas hade staben förstärkts med Göta kompani. Det är ett hvundkompani under uppbygg-

nad med specialister på bevakning och rapportering. Man medförde modern utrustning – Strima, där operatören snabbt kan lägga in objekt med läge samt riktning och fart. Detta projicerades i stridsledningscentralen på en skärmvägg, vilket är till stor hjälp för stri-befälen.

– Från observation till plott på kortast möjliga tid, svarar Göta kompaniets chef, LG Larsson på frågan vad som är viktigast för hans kompani. Och det kan man förstå, med tanke på att även flygplan ingår i hotbilden.

Polisbesök

Elfsborgsgruppens chef kom på inspektion tillsammans med fem chefer från polisen jämte tre intresserade officerare från det danska hemmevärdet. Elfsborgsgruppens goda samarbete med polismakten är intressant även i Danmark.

Johnny Calvin som arbetar inom polis-

Bataljonen är uppmuntrad av möjligheterna att hjälpa polisen.

ledningen i Västra Götaland berättade att man har arbetsgrupper igång för att se över hur man skall kunna skydda Göteborgs hamn med dess stora område. Polisen kan inte utan vidare be militär om hjälp i fredstid, men en förändring är på gång.

– Det är värdefullt med samarbete redan nu, säger Johnny Calvin. Lagstiftningen påverkas genom initiativ från olika aktörer och det är bra att man förbereder sig.

Mönstrar resurser

Elfsborgsgruppens chef Bert-Erik Pousar fyller i:

– Egentligen finns redan nu stöd i skyddslagen att använda våra styrkor ifall skyddsbehovet skulle öka, säger han. Vi är glada att polisen mönstrar de resurser som redan finns och uppmärksammar vår kompetens. Den nyligen antagna lagen möjliggör endast för viss militär spetskompetens att få polismans befogenhet. Men skyddslagen omfattar alla hemvärnsmän och ett regeringsbeslut kan komma på några få timmar.

Bataljonschefen konstaterar att man till dag två upprättat planer för uthållig bemanning av O-platserna. Personalen hade fått rutin på avståndsbedömning och angivande av riktning i streck, liksom plottning i operativa centralen. Övningen kunde avblåsas, men en ny övning är aviserad till hösten. □

Tretungad flagga på alla hemvärnets farkoster ger dignitet åt uppdraget.

Övningsplanerare och bataljonschef. Övlt Åke Litsén, tidigare chef för Livgrenadjärgruppen. Hans högra kragspiegel har hemvärnets emblem.

Östgöta kustbataljon i strid

Figuranterna greps efter en halvtimme. Hundekipagen gjorde terroristerna chanslösa.

TEXT & FOTO: PER SJÖSWÄRD, LIVGRENAJÄRGRUPPEN

■ Under sommaren har en svensk bataljon i Asien varit invecklad i strider mot fundamentalistiska rebeller. Den 4 september 2006 kom ett budskap från dem, i vilket man hotar att attackera fartyg med miljöfarlig last om inte den svenska insatsen avbryts. Ett av dessa fartyg är på väg att passera Bråvikens inlopp, med destination Norrköping.

Beredskapen i Sverige höjdes. Polisen i Östergötland vände sig till Försvarsmakten och Östgöta Kusthemvärnsbataljon (4. hvbat) hade underställts polisledning som också samverkade med Kustbevakningen. Bataljonen skulle vara beredd att ta, säkra och bevaka områden vid södra farledens inlopp till Bråviken. Staben, underhållsgruppen och insatsplutonen grupperade vid Björnö marina i närheten av Marvikens kraftverk.

Gripna figuranter

Efter hemvärnslarm grupperade bataljens tre kompanier. Insatsplutonen utgjorde bataljonsreserv med uppgift att svara för ytövervakning av angränsande vägnät på land.

Det anmälda fartyget med miljöfarlig last skulle ta södra farleden in till Norrkö-

ping och därvid passera ett smalt sund mellan Lilla Fläskö och Trädgårdsklubarna som hölls av 43. kompaniet. Vid genomsökning av ön ertappades två misstänkta terrorister som togs i förvar och överlämnades till polisen i land. Figuranterna berättade att de gripits redan efter en halvtimme på ön. Hemvärnssoldaterna hade två hundekipage och terrorister var därför chanslösa, trots det skydd den täta och svärgenomträngliga terrängen erbjöd. Ingripanden och smärre strider hade förekommit på flera platser inom operationsområdet.

På Ramsholmarna anropades en person i svensk uniform av en spaningspatrull. Avvisitering enligt regelboken. Den omhändertagne visade sig vid legkontroll vara rikshemvärnschefen.

Vid 15-tiden kom det aktuella lastfartyget söderifrån och i närheten av Skallö blev det angripet av en okänt fartyg från vilken man försökte skjuta med raketer. En av hemvärnets inhyrda båtar med polis ombord öppnade eld med kulspruta, varvid det fientliga fartygets ombordvarande oskadliggjordes. Uppgiften var löst och fortsatt sökande efter terrorister på öarna och i land återstod.

Hemvärnets inhyrda båtar med sina ägare är en ovärderlig resurs. Detta båtfolk har, förutom sjövana, person- och lokalkännedom som inget Amfibieförband kan skaffa sig. För att riktigt markera att båtarna är underställda Försvarsmakten för de tretungad flagg, vilket skapar en speciell känsla hos övningsdeltagarna.

Utstörningsfel

Akilleshälen var, som tyvärr ofta är fallet, radiosambandet mellan kompanier och bataljonsstab. Sambandsbefälet liknade felet närmast vid utstörning, (något som kan bli aktuellt i skarpt läge).

Övningen hade regisserats av chefen för 4. hvbat, överstelöjtnant Åke Litsén, som sedan överlätit på förbandsinstruktörer att planera och genomföra momenten, medan chefen ingick i övningen i egen befattning.

Att ett läge som detta kan uppkomma i lugna Sverige om vi engagerar oss i internationella konflikter var uppenbart för alla jag talade med.

Kan hemvärdet hantera situation och läge som skisserats i övningsföresättningsarna? Svar: ja. Kan polisen ha klara motsvarande jobb utan hjälp? Svar: nej. □

Folklig hemvärnskultur i Forsheda

OM FEMTIO år kommer Forsheda hemvärns minnesskrift, utgiven av dess kamratförening, att studeras med intresse inte enbart av Forshedabygdens i Småland invånare; den kommer att nyfiket bläddras i av militärhistoriker och folklivsforskare med det folkliga lokalförsvaret som tema. Ty kamratföreningen har låtit uppteckna alla upptänkliga händelser mellan åren 1940 och (nedläggningen) 2003.

En av bygdens drivande krafter, Oskar Lidén, ung pojke 1940, men ändå stoltserande med ett trägevär i boken, på-

minnande om stämningsläget efter Finska vinterkriget och händelserna den 9 april, är bokens redaktör och återkommer i flera av kapitlen. Oskar och hans kvinnliga och manliga kamrater växer fram som ett slags urtyper för Smålands hemvärn. Enkla och rättframma minnesberättelser utan anspråk på vetenskaplig exakthet eller övergripande historik. Just därför kommer boken att fungera som en folkets röst om femtio år. Ett omfattande bildmaterial kompletterar framställningen.

LARS BRINK

Forshedas hemvärn har under lång tid varit knutet till krigsflygbasen i Hagshult och dess basbataljon. Här en Jas 39 Gripen under klargörning. Hemvärnet skyddar.

FOTO: EMIL LINDBERG OCH BASTROPPEN HAGSHULT

TITEL: Forsheda hemvärn 1940–2003
UTGIVARE: Forsheda hemvärns kamratförening

Mord som politik

DEN 16 MARS 1791 skjuts Gustav III under en maskeradbal i Stockholm. Han dör en vecka senare. Jakob Johan Anckarström håller i pistolen men han avrättas och ett eventuellt maktskifte går om intet. Den 15 mars 44 f. Kr. mördas Julius Caesar. Under ett senatssammanträde går ett antal sammansvurna på en given signal fram till Caesar och hugger ner honom framför hela församlingen. Deras statskupp misslyckas också.

Händelserna beskrivs i Göran Rystads bok Politiska mord – det yttersta argumentet. Rystad ser mord som ännu en politisk ytring – om än en våldsam och sällan lyckad sådan. Han sätter in morden i sina historiska sammanhang, vilket gör att förståelsen för de bakomliggande orsakerna ökas.

Mord på statsmän och politiker genomförs ofta med avsikten att ändra den politiska situationen. Och kanske till och med orsaka en revolution. Detta lyck-

as mycket sällan eftersom staten inte alltid står och faller med en enda person.

IFRÅGA OM mordet på Julius Caesar verkar Rystad ha misstolkat en del av sin information. Han påstår att Caesar mördades i Curia Iulia på Forum Romanum, den byggnad där romerska senaten vanligtvis möttes. Mordet begicks egentligen i Curia Pompeji (vid Pompejsteatern) på marsfältet i Rom. Det kan tyckas som en onödigt detalj att

ondgöra sig över. Men med tanke på att mordet på Caesar är ett av världshistoriens mest väldokumenterade, även av samtida historiker, så bör fakta inte vara svåra att komma över.

JOACHIM BRINK

FÖRFATTARE:
Göran Rysrad
TITEL:
Politiska mord
– det yttersta argumentet
FÖRLAG:
Historiska media

Krigen som definierade västerlandet

DEN ANDRA augusti år 216 före Kristus utkämpas ett av världshistoriens mest berömda slag, mellan Karthago och Rom. Hannibal, den karthagiske härföraren, uttraderar de romerska legionerna vid staden Cannae i södra Italien. Han använder en taktik som aldrig tidigare använts under antiken. Två tusen år senare berättar befälhavaren under Kuwaitkriget – Norman Schwarzkopf – att hans främsta inspirationskälla för invasionen av Kuwait var Hannibals fälttåg mot romarna, och i synnerhet slaget vid Cannae.

De tre puniska krigen 264–146 f. Kr. är således fortfa-

rande aktuella. De utkämpades mellan de då två dominerande makterna kring Medelhavet och utgången var inte på förhand given. Först efter över hundra års krig besegrades och totalt tillintetgjordes Karthago.

DET VAR UNDER dessa krig som Roms roll som stormakt konsoliderades. Under krigen grundlades den romerska arméns sägenomspunna effektivitet. Rom lärde sig att bedriva krig långt bort från hemlandet med allt vad det innebar, som logistik och underhåll av trupperna. Man lärde sig även att styra och administrera kolonier.

De puniska krigen spelar en avgörande roll för västerlandets historia. Hade Rom förlorat krigen kunde resultatet ha blivit att Rom gick under som stat. Västerlandet av idag hade då sett helt annorlunda ut. Den grekisk-romerska kulturen hade aldrig blivit dominerande. Vårt språk och vårt juridiska system hade sett helt annorlunda ut. Även kristendomens utbredning underlättades av romarriket.

DEN BRITTSKE militärhistorikern Adrian Goldsworthy har skrivit den definitiva boken om de puniska krigen. Sakligt och utan överdrifter redogör han för

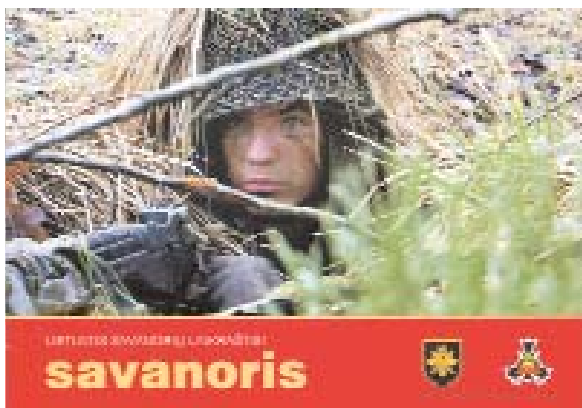
alla stadier och de största slagen. Han redogör även för det politiska spelet på båda sidor, och drar paralleller till moderna krig och konflikter. Boken är förvisso något av en tegelsten och främst till för dem som är intresserade av antikens kultur, men den är väl värd att bekanta sig med.

JOACHIM BRINK

FÖRFATTARE:
Adrian Goldsworthy
TITEL:
Kampen mellan Rom och Karthago
FÖRLAG:
Historiska media

Kasp ut på globala arenan

Det litauiska hemvärnet, Kasp, ligger steget före Sverige med hela förband i utlandstjänst.

Kasp har sina rötter i frihetskampen mot Sovjetunionen.

Kapten Andrius Almanis och redaktör Vilius Dziavecka tog emot besökarna från svenska hemvärnet.

FOTO: BENGT PLOMGREN

■ Just nu har Kasp personal med som mest kompanis storlek i Kosovo, Irak och Afghanistan. Det rör sig om logistik och minröjare.

– En av våra huvuduppgifter är att delta i utlandsmissioner, berättar kapten Andrius Almanis, PR-officer på Kasps informationsavdelning.

Kasp har även täta kontakter med nordiska grannförband i Natosfären. Under vår snabbvisit förberedde man den veckolånga Baltic Spirit, där frivilliga från Litauen övar tillsammans med danska hemvärnet. Varje år åker också Kasp-soldater på vinterträning i Norge.

Andrius Almanis deltog själv i den första Kasp-plutonen i Kosovo. Parallellt med studierna till skogstekniker utbildade han sig till reservofficer i sovjetiska arméns trängtrupper. Genast efter frigörelsen anslöt han sig till Kasp och är nu en av organisationens cirka 800 anställda soldater och befäl. Några har varit med sedan 1991, det år den sjungande revolutionen gjorde de baltiska länderna oberoende av Moskva.

Skogsbröderna

Litauen har traditioner på det frivilliga området sedan 1918. I synnerhet gäller

detta perioden 1944–1953 då tusentals män och kvinnor slogs för friheten mot de sovjetiska ockupanterna. En populär benämning på denna närmast militärt uppbyggda organisation var "skogsbröderna". Om deras öde var under efterkrigstidens Sverige inte mycket känt, men numera finns dokumentation. Flera böcker har getts ut och på KGB-museet i Vilnius skildras i ord och bild de unga patrioternas hårda tillvaro. Den hjälp de hoppades på från väst kom aldrig och för åtskilliga slutade det hela med ett nackskott i KGB:s källare.

Vår ciceron i Vilnius, författaren, journalisten och skådespelaren Arkadius Vinokuras satt själv som oppositionsman fängslad under några månader i slutet av 1970-talet och vägrar förståeligt nog att följa med in i det vackra huset i rysk empirestil på Gedimino prospekt där KGB hade sitt högkvarter.

Lägger sig inte i

Efter Nato-inträdet 2004 har tonvikten mer och mer förskjutits till den globala arenan.

– Vi trycker artiklar från våra enheter i Kosovo, Irak och Afghanistan i varje nummer, berättar Vilius Dziavecka, andre-redaktör för Kasps tidning "Savonaris"

(Volontären). Vilius har varit lärare i litauiska språket och litteraturen men också skyttesoldat i Kasp i fem år och journalist i lokala tidningar och en tidning för värnpliktiga.

Ansvarig utgivare är Kasp-chefen general Jono Kronkaicio.

– Men han lägger sig inte i mitt arbete utan litar helt på oss journalister, säger Vilius Dziavecka. Savonaris uppvaktas av armén som märkligt nog inte har någon egen tidning utan vill vara med i Kasps. Efter några år av sjunkande upplaga på grund av att den stora emigrationen från Litauen försvårar rekryteringen till Kasp kan det vara räddningen för tidningen.

Kasps styrka har nämligen minskat från 10 000 till 6 500 på några år. Fem skolor har slagits ihop till en utbildningsbataljon.

– Vi behöver inte längre så många soldater, däremot högre kvalitet på dem vi har. Målet för oss är att alla är kvalificerade nog att tjänstgöra internationellt, säger Andrius Almanis.

Innan en Kasp-soldat åker på mission gäller tolv veckors extra utbildning. Även på hemmaplan är tidskraven höga, 20 dagar per år.

TEXT: ULF IVARSSON

FAKTA

Kasp står för Krasto Apsaugos Savandriu Pajėgos, vilket översatt till engelska blir Lithuanian National Defence Volunteer Forces, frivilliga nationella försvaret. Det litauiska hemvärnet bildades 1991 och fick fastare former 1993 med bevakning av skyddsobjekt som främsta uppgift. Kasp är lite tyngre utrustat än hemvärnet i Sve-

rige. Man har till exempel eget artilleri, ett granatkastarkompani som övade första gången i juli i år.

I fredstid hjälper Kasp till med bevakningen på flygplatserna och 730 man var insatta i en stor skogsbrand vid Östersjökusten i somras. Svenska bandvagnar gjorde stor nytta under

årets översvämningar i det flacka landskapet.

Man kan ansluta sig till Kasp vid 18 års ålder och tre år som frivillig räknas som fullgjord värnpliktstjänstgöring. Maxåldern är 42 år. För en nyrekryterad utan grundutbildning väntar fem år innan han eller hon kan slåss i sitt förband. Kasp är organiserat i fyra bataljoner.

Avstå från stormaktsäventyren

Vi har inte någon naturlig skyldighet att spela en större utrikespolitisk roll än vår status på den internationella arenan kräver.

■ **PÅ SENARE ÅR** har en ny säkerhetspolitisk doktrin gjort sitt intåg även i Sverige. Man talar numera sällan om försvar av det egna territoriet och om att föra en självständig utrikespolitik. Desto mer talas det om att skapa fred och trygghet för Sverige genom att använda svensk trupp i utlandet och att ingå i olika typer av allianser för kollektiv säkerhet.

Under hösten 2006 har dock ett antal för denna säkerhetspolitiska doktrin besvärande faktorer seglat upp i media. Det har visat sig svårt att få Europas länder att ställa upp med mer marktrupp till ISAF-styrkan i Afghanistan när talibanerna vädrar morgonluft och deras operationer blir allt kännbarare. USA:s underrättelsetjänst CIA har i en rapport visat att säkerheten för det egna landet inte ökat genom det utdragna kriget i Irak. I oktober meddelar den

"... skall vi vänta tills vi själva står där med stupade och sårade i någon annans krig och med ett ökande terrorhot mot vårt eget land?"

brittiska arméchefen samma sak. Kriget i Irak har inte minskat terrorhoten mot Storbritannien, tvärtom har de ökat. Det visar sig också att det folkliga stödet för Irakkriget minskat drastiskt i både USA och Storbritannien.

I Sverige har vi hittills i stort sett varit förskonade från förluster och från terroraktioner på grund av våra operationer i ut-

landet. Därför har vi inte fått någon handgriplig demonstration av bristerna i den rådande säkerhetspolitiska doktrinen. Frågan är nu: skall vi vänta tills vi själva står där med stupade och sårade i någon annans krig och med ett ökande terrorhot mot vårt eget land? Eller skall vi lära av andras misstag och satsa mer på att försvara vårt eget land och mindre på att delta i stormakternas utrikespolitiska äventyr?

DET ÄR SJÄLVFALLET rätt att vara med och ta ett internationellt ansvar. Det är även utvecklande för vår försvarsmakt att samverka med andra nationer i utlandstjänst. Men är vi beredda att betala priset för den väg vi slagit in på? Offensiva säkerhetspolitiska doktriner kan få icke önskvärda följder. Fördelarna med att avsätta diktatorer uppväger inte alltid nackdelarna oavsett

hur förhålliga diktatorerna än må vara.

Naturligtvis skall en nation inte stillatigande acceptera terrorhandlingar och andra hot mot det egna landet, tvärtom är det allas rätt att freda sig. Vi bör dock komma ihåg att det inte heller finns någon naturlig skyldighet för det lilla landet att spela en större utrikespolitisk roll än dess status på den internationella arenan kräver. Med rangen som "stormakt" följer också förpliktelser som i längden kan visa sig övermäktiga för de flesta folk. Den svenska stormakten gick i graven för trehundra år sedan. Är vårt folk redo för de uppoffringar i form av stupade och sårade det kräver att åter spela en tongivande internationell roll?

ANDERS KARLSSON
OCH BERTIL KANTOLA
KIRUNA/MÄNNIKKÖ

Dags att skrota bevakningssystemet CIM

Bättre sensorer av typen trådlöst hemlarm finns i dag på postordermarknaden

■ **IBLAND SKER** tveksamma anskaffningar av utrustning till hemvärnet. Ett bra exempel är bevakningsutrustningen CIM. Det är möjligt att utrustningen var "up to date" när den var ny, men nu borde den kasseras och ersättas med ny teknik.

I dag finns teknik med detektorer som med passiv IR-spänning kombinerat med mikrovågsradar (som endast söker när passiva IR-detektorer gjort indikering). Ingen kan närma sig detektorerna i sabotageärenden utan att detektorerna löser ut. Modern sådan utrustning är mycket strömsnål. Överföring och indikering till central enhet, mottagare, kan ske med små, inbyggda radiosändare som vid detektering sänder ID och larm.

I övrigt sker sändning endast för eventuell överföring av OK-signal eller att batterinivån är låg. Mottagaren kan också larma för störande eller blockerande radiosignaler. Flera mottagare kan ställas upp inom sändarnas räckvidd. Liknande enkel utrustning, "trådlöst hemlarm" finns i dag på postordermarknaden. Den enda fördelen som CIM har, är att det är svårstört om man bortser från åska och EMP, elektromagnetisk puls.

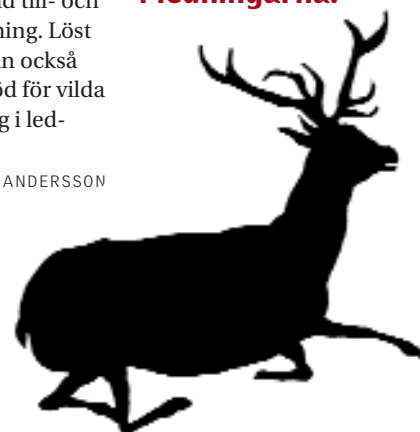
MEN NACKDELARNA är desto fler. CIM kräver bra kunskap, lång arbetsinsats och mycket trådmateriel vid installation. Ledningsnät och snubbeltrådar är lätt röjda och kan kringgås. Att

gräva ner ledningsnätet är ännu mer tidskrävande. Det kräver besök på plats för att återställa utlöst larm, och gör sträckan obebakad till dess återställning skett.

CENTRALAPPARATEN är onödigt krånglig att hantera vid till- och franslag och återställning. Löst förlagt ledningsnät kan också orsaka lidande och död för vilda djur som trasslar in sig i ledningarna.

JAN ANDERSSON

"Löst förlagt ledningsnät kan också orsaka lidande och död för vilda djur som trasslar in sig i ledningarna."

Bäst att annonsera ut chefsjobben

Vi har mycket att vinna på att annonsera ut lediga chefsbefattningar på hemvarnet.se eller i denna tidning och låta intresserade söka.

■ **CHEFSFRÅGAN** har berörts i tidigare inlägg i denna tidning och jag identifierar två teman: ålder och kompissskap. Tidigare debattörer har belyst frågan om hur gammal en chef kan eller bör vara och i vilken utsträckning vi har inslag av svårgerpolitik i vår rekrytering av chefer. Det skrammel som hörts skulle kunna komma från några få gnällspikar. Jag tror dock inte att så är fallet utan vi har ett strukturellt problem i chefsrekryteringen. Chefer tillsätts ibland för att det är "deras tur" eller för att de känner rätt personer.

Vad jag förstår är ålder en ganska dålig indikator på om man är en bra chef eller inte. Däremot kan åldern påverka den fysiska förmågan och kännedomen om det moderna försvaret negativt, vilket är en nackdel. Det viktiga är dock att vi ställer krav och vågar avsätta chefer som inte uppfyller dem. Det är ingen rättighet att vara chef i hemvärnet.

FRÅGAN OM nepotism är allvarlig men också svår. Jag har några kompisar som inte är med i hemvärnet men som skulle kunna bli utmärkta chefer hos oss. Skulle det vara fel att rekry-

"Vad är en 20 år gammal reserv-officersutbildning värd jämfört med aktuella kurser på HvSS eller i Försvarsutbildarnas regi?"

tera dem? Eller är det fel att den som har bra kontakter med anställd personal blir chef? Svaret är inte så enkelt eftersom kontakter och kompissskap kan gynna verksamheten. En viktig fråga är dock om vi vill ha en organisation där sådana egenskaper tillmäts stor betydelse. Varken en plutons-, kompani-, eller bataljonschef har fler kontakter med andra chefer än att dessa relationer går relativt fort att bygga upp. Vad gäller underställd personal kan jag inte se att det skulle vara ett argument att till exempel en tilltänkt kompanichef "inte är känd på kompaniet". Vad är det för personal som måste känna sin chef innan han eller hon blir chef? Vill vi ha sån personal i våra led?

Försvarmakten har haft en lång tradition av att handplocka chefer. En fördel är att rekryteringsprocessen blir ganska enkel. Även om det finns demokratiska inslag i hur chefer tillsätts inom hemvärnet har vi i praktiken ett liknande förfarande. Jag tror istället att vi har mycket att vinna på att annonsera ut lediga chefsbefattningar (på hemvarnet.se eller i denna tidning) och låta intresserade söka. Dels får vi på så sätt ett större urval av sökande och dels tror jag att själva processen är viktig. Fler måste börja fundera på hur vi ställer olika bakgrund och olika kompetens mot varandra. Vad är en 20 år gammal reservofficersutbildning värd jämfört med aktuella kurser på HvSS eller i Försvarsutbildarnas regi?

VI MÅSTE OCKSÅ på allvar börja diskutera hur länge man skall ha en chefsbefattning. Chefer som sitter för länge gör att vissa personer är i fokus snarare än organisationen. En icke försumbar del av vår organisations förmåga tror jag sitter i att delar av personalen vill utvecklas och bli bättre. En förutsättning för detta är att vi har lite rotation på

chefsbefattningarna. Kanske är det lämpligt att ha chefskontrakt på tre år som kan förlängas med två. Därefter är det dags att gå vidare. Vidare bör samtliga chefer varje år ha ett utvecklingssamtal med högre chef som både berör dugligheten i aktuell befattning men också den framtida karriären.

Sammanfattningsvis:

- Våga ställa krav på chefer! Exempel: den som av någon anledning inte kan bära sin utrustning och sitt vapen och med hyggligt tempo framrycka i terrängen kan inte vara chef.

- Tidsbegränsa chefsbefattningarna och skapa större rotation. Lämplig tid i befattning är kanske 3+2 år.

- Tillsätt chefer via ansökningsförfarande.

- Genomför utvecklingssamtal med samtliga chefer varje år.

Chefsfrågan behöver en rejäl genomlysning som i sin omfattning sträcker sig långt bortom denna debattartikel. Kanske kommer någon på rikshemvärnsavdelningen att skissera ett sådant arbete redan i nästa nummer av denna tidning?

MAGNUS SJÖSTRÖM
VÄSTERÅS

Var försiktig med radion

■ **FÅ TYCKS KÄNNA TILL** med vilken snabbhet och precision ett modernt televapenförband kan upptäcka och lokalisera en sändande radiostation. Från cirka 30 kilometers avstånd kan en UK-station lokaliseras inom 50x50 meters yta. Frekvenshopp och kryptering skyddar obetydligt, det är själva sändandet som röjer stationsplatsen. Nuförtiden kan också signalistens röst lagras i dataminne, och jämföras med tidigare avlyssning. Byte av anropssignal hjälper

alltså inte mycket.

Jag har aldrig upplevt att en hemvärnsplutonchef klätt sig i röda kläder och skrikit "här är vi" i alla väderstreck, men han låter ofta sin signalist åstadkomma samma verkan.

Kom ihåg att signalstyrkeport aldrig ges på radio, och det är endast chefen som avgör när ett förbindelseprov skall göras på radio – ingen annan.

Ett annat oskick som är vanligt, är att man placerar högtanten mycket synligt för omgivningen. Då har man vips blivit "pinnpojke" åt fientliga artillerielledare. Alla vet säkert att en högantenn är tio meter hög,

så med en enkel streckkikare kan han med stor precision se till att första granaten träffar rätt. "Högt, fritt och blött", men också fältmässigt!

JAN ANDERSSON

Gud bevare oss för tremånaderssoldaten

ATT SNABBT utbilda soldater för att fylla sinande led inom hemvärnet är varken schyst mot oss ute på kompanierna eller mot

soldaterna själva.

Slutprodukten är under all kritik. Inte nog med att man har dragit ner på utbildningstiden, utan man har även skurit friskt i allt vad disciplin, fältduglighet och krigsmannaskap heter. Soldaten kan helt enkelt inte grunda i soldathanterverket.

Så snälla, om vi överhuvudtaget ska snabbutbilda soldater – för hemvärnets, soldaternas och inte minst min skull som ska ta hand om eländet ute på pluton – låt utbildningen minst motsvara den som beredskaps-soldaten fick på fem månader.

HORRIDO

Alla borde få öva med armén

Fler behöver få möjlighet att delta i större arméövningar. Fyll vissa befattningar med personal ur hemvärnet.

■ **JAG HAR** till exempel gått i befattning som kvartermästare under en helg vid Viking 05. Denna chans fick jag genom en bekant som var lottad på övningen. Vi borde ha samma system som lottorna när de rekryterar personal till övningar.

Som kvartermästare kan det lätt bli slentrian att bara få jobba hemma runt sitt kompani eller bataljon.

ATT GÅ i befattning i detta sammanhang stärkte min självkänsla och gav mig större insikt om uppgiften.

Det var mycket givande att under Combined Challenge 06 i Norrköping få köra ut vatten under "brinnande krig" och att se alla övande.

ELLER FÅ i uppdrag att fixa fram kvällsfika mitt i natten då all kökspersonal gått hem. Eller att bärga en terrängbil ur ett dike. Vi tog en fientlig pansarbandvagn till hjälp och stoppade trafiken.

Eller som under yttelning på Åstön snabbt ge viss elementär utbildning av ett team, som fått i uppgift att vara med i grup-

"Eller få i uppdrag att fixa fram kvällsfika mitt i natten då all kökspersonal gått hem."

pen, men inte hade erfarenhet alls av underhållstjänsten.

Under LSÖ – Snöstorm 2001 tjänstgjorde jag som skyddsvakt i Boden 36 dagar i sträck. Det var både spännande, stimulerande och framför allt träffade man många från hemvärnet.

Allt detta har gett mig en större bredd inom min befattning som kompanikvartermästare.

Erbjud hemvärnets personal möjligheten att utöver övningar hemma komma ut och bredda sina erfarenheter i skarpa lägen.

MAGNUS LÖWENSTEIN

Varning för utvecklingen i Ryssland

■ **DET ÄR DAGS** att fatta magnituden av vad som pågår i Ryssland. Landet är åter på väg att bli en supermakt med en totalitär ledare, en demokrati som i princip upphört att fungera, totalitetskontrollerade massmedia och med stora frågetecken kring Kremls avsikter i närområdet. Så det är hög tid att vakna.

Med nuvarande upprustningstakt går man om USA 2015 ifråga om militärutgifter. Den ekonomiska potentialen har man onekligen med enorma råvaruresurser, till exempel har man nyligen gått om Saudiarabien som världens största råoljeproducent och exportör. Produktionskapacitet har man också genom att vara världens numera största vapenexportör.

DETTA MÅSTE få konsekvenser för dimensioneringen av svenska försvaret. En ny rapport från Förvarsberedningen är att vänta i början av 2007. I samband med att den rapporten tas fram kommer utvecklingen av den ryska försvars- och säkerhetspolitiken att analyseras. Förvarsberedningen kommer i rapporten också att lämna en

förnyad bedömning av det säkerhetspolitiska läget med slutsatser för svensk säkerhets- och försvarspolitik. När den nya rapporten är klar kommer den finnas tillgänglig via Förvarsberedningens hemsida www.forsvarsberedningen.gov.se

Jag har följt den ryska utveckling hyfsat noga sedan juli 2005 då FOI-rapporten "Russian capability in a ten year perspective" kom.

VAD SOM ÄR känt om Rysslands militärutgifter jämfört med omvärlden samt pågående och avslutad övningsverksamhet och ny materiel visar att kapaciteten för offensiva operationer ökar markant.

Ryska helikoptrar och flygplan kränker upprepade gånger Litauiskt territorium och har genomfört open skies-flygningar över Sverige vilket visar att Ryssland uppgraderar sin underrättelseinformation om Sverige och Litauen.

Slutsatser för den svenska försvarsmakten:

Vår resursdimensionering måste baseras på faktisk eller flyttbar militärkapacitet inom

närområdet medan vi tenderar att dimensionera efter hot, ett tankefel enligt min mening.

VÅR MILITÄRA förmåga hänger inte alls med. Vi fokuserar på i och för sig vällovliga internationella åtaganden men det som faktiskt ytterst legitimerar försvarets existens är förmågan att försvara oss mot väpnat angrepp mot det egna territoriet.

Den tråden har vi tappat och den måste vi bums plocka upp igen. Flytta fokus!

Som exempel är luftförsvarsförmågan helt otillräcklig med tanke på den ringa mängd jaktrobotar vi har. Vi kan ju glömma att få leveranser den dagen vi skulle behöva på grund av långa ledtider och många kunder som slåss om samma leverantör. Det är också helt meningslöst att ha attackvapen som kräver invisning från marken när insatstiderna är veckor för insatsförbanden – undantag för hvinsatsorganisationen. Då är det kört för länge sedan. Mycket smartare då att förse hvinsatsorganisationen med invisningsmateriel så vi kan utnyttja JAS systemet. Då kan vi

Ryska helikoptrar och flygplan kränker upprepade gånger Litauiskt territorium och har genomfört open skies-flygningar över Sverige ...

agera och ha någon chans.

ÖVERHUVUDDTAGET måste ett omedelbart stopp beordras för avveckling av materiel tills en snabb och noggrann analys gjorts av Rysslands kapacitetsutveckling, avsikter och handlingsmöjligheter. Det är en bra idé att borsta av återtagandeplaneringen och börja rulla den igen!

Vi måste öka kostymen igen och det kan aldrig vara förbjudet att diskutera ökade försvarsbudgetar.

JAN-OLOV HOLM

POSTTIDNING

Avsändare: Tidskriften Hemvärnet, 107 85 Stockholm

Fel adress? Om din tidning kommer med fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärnet, ska du i första hand vända dig till din utbildningsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion.

Detta gäller all krigsplacerad personal, både hemvärnsmän och avtalspersonal.

Nio röster om insatsövningen

FOTO: P.-O. OLSSON

Anders Billgren, 38 år, Gruppchef ur 7:e insats från tredje bataljonen, Skånska gruppen.

Gjorde sin GU vid KA 2 som

markstrids soldat och har varit med i hemvärnet i 14 år.

– Övningen ute vid Stora Sättra på torsdagen var oslagbar. Fredagen mindre rolig. Lördagen känns mer som en PR-grej. Vi är placerade som närskydd åt ledningsplatsen i Kungsträdgården.

Finns något på minussidan?

– Upplägget onsdag blev inte så bra. Först har vi suttit i buss i sju-åtta timmar och sedan skulle det hållas en massa genomgångar.

Vad tycker du om förslaget att införa hemvärnsvecka?

– Veckoövningar är bra. Då ser man hur soldaterna fungerar över en längre tid.

I år har Anders gjort 190 timmar.

Det låter mycket?

– Ja, man har väl inget liv.

Tomas Ericson, 36 år, från Dalarnas norra insatspluton.

– Övningen har hittills varit bra (läs fredag). Det är bra att få öva i stadsmiljö som ju är ganska svårt. Hoten kan finnas vid husknutar, från bilar, tak och så vidare. Det var jättebra att börja med övningen vid Stora Sättra under torsdagen. Även skarpskjutningsövningen i stationssystem samma dag var lärorik.

Är det så här vi ska öva i framtiden?

– Ja, bra och realistisk övning hittills.

Vad tror du om hemvärnsvecka?

– Bra för hemvärnet generellt. Vi i insatsplutonerna övar mycket ändå och blir samtrimmade, men totalt sett positivt inställd.

Tomas har gjort runt 100 avtalstimmar före funktionsövningen.

Tomas gjorde sin GU på F21 i Luleå som flygmekaniker och gick med i hemvärnet redan 1992 och är med i insatsplutonen sedan 2000.

Fredrik Brändström, 37 år, från 612:e Insatspluton ur Vildmannabataljonen.

Övningen är mycket intres-

sant. Bra upplägg och ingen dötid, dock för lite sömn. Frukosten serverades klockan 04.00 imorse (fredag). Tempot är högt och en bra utbildningsövning under torsdagen ute vid Stora Sättras SIB-anläggning.

Något på minussidan?

– I framtiden tycker jag att man helst ska välja en pluton från samma område och inte som denna gång ta grupper från fyra olika kompanier.

En hemvärnsvecka vore en bra lösning för att få förbandet samkört, tycker Fredrik, som hunnit göra 120-130 avtalstimmar innan flygningen till Stockholm.

Mattias Olsson, 29 år, 7:e insats från Skånska gruppen.

Gjorde GU vid P7 i Revinge som pansarskyttegruppchef och

gjort tre utlandsmissioner, alla i Kosovo. Började i hemvärnet redan som hemvärnsungdom.

– Mycket bra, fart och fläkt! Hela upplägget bra med befäl som kan sin sak. Torsdagens övning får toppbetyg. Generellt bra sätt att öva och även bra att visa upp för allmänheten vår "mobila" roll.

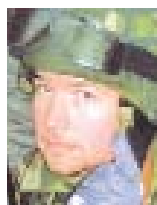
Något som varit negativt eller kan ändras?

– Det enda som är negativt är att vi inte fick två dagar i SIB-anläggningen inklusive stationsmomenten skarpskjutning.

Vad tror du om att införa hemvärnsvecka?

– Att ha färre tillfällen under längre tid är bättre, så jag är positivt inställd.

Hittills i år har Mattias gjort över 100 avtalstimmar. Mattias är också gruppchef i insatsplutonen.

Mats Hermanson, 37 år, stridsledningsbefäl ur insatskompaniledningen i Stockholm.

– Mycket bra öv-

ning för en ledningsfunktion att prova med verkliga plutoner. Också bra för att anpassa "hemvärns-kulturerna" inom landet. Det som skulle kunna förbättras är ansvarsförhållandet mellan insatskompaniledningen och övningsledningen som varit lite otydlig.

Hemvärnsvecka?

– Jo, det vore bra. Det är lättare att planera sin tid då en viss vecka alltid är övningsvecka. Då kan man också se hur förbandet fungerar över en längre tid. Det är även möjligt att mäta förbandets utveckling på det sättet.

Hittills i år har Mats gjort 50 avtalstimmar.

Raul Nunez, 22 år, från Stockholms Insatspluton. Gjorde GU på F4 som sjukvårdsgruppchef.

– Givande öv-

ningar med högt tempo. Det som varit bäst är övningen vid Stora Sättra.

Ingenting hamnar på minussidan.

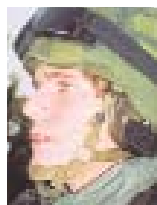
Är det så här vi ska öva i hemvärnet?

– Bra sätt att öva på!

Vad tror du om att införa hemvärnsvecka?

– Bra med hemvärnsvecka tror jag. Hinner mycket på en vecka och man hinner lära känna kamraterna bättre.

Raul har hittills gjort 50-60 avtalstimmar i år och gick med i hemvärnet 2004.

Andreas Hulman, 22 år, med i Stockholms insatspluton Syd.

– Jättebra övning under torsdagen ute vid

Stora Sättra med både skarpskjutning och i SIB-anläggningen. Hel-

hetsintrycket är också att övningen är mycket bra.

Är det så här vi ska öva i framtiden?

– Det är bra att samöva och man lär känna andra från andra delar av landet. Även om vi nu varit ett kompani har vi dock i princip övat plutonsvis.

Hittills i år har Andreas övat 70 timmar.

Per Lidman, 24 år, från IP 2, Umeå. Gjorde GU vid insatspluton på I20.

– Övningarna har varit bra och

transporten ner med flyg gick också bra. På Livgardets SIB-anläggning hade vi riktigt bra övningsledare och ett bra tempo. Helhetsomdömet är bra.

Är det så här vi ska öva i framtiden?

– Uppgifterna i hemvärnet går ju mer mot stadsförsvaret och övningen fredag-lördag kom väl till pass.

Hittills i år har det blivit 40 timmar. Per har varit med i hemvärnet i tre år.

Carola Nordlund, 36 år med treåriga schäfern Nosa tillhörande 613:e Insatspluton, Västertobattensgruppen.

Övningen är jättebra hittills (fredag). Transporten med flyg gick fint både för oss och hundarna. Hittills har vi haft fullt schema och allt har fungerat bra även med ett tillfälligt sammansatt förband. Vi har haft en separat utbildning för oss hundekipage i stationssystem där vi genomsökte bland annat terräng och byggnader.

Införande av hemvärnsvecka?

– Jodå, det är positivt. För oss inom insats så övar vi mycket ändå ihop men för hemvärnet som helhet vore det bra.

Carola har hittills i år gjort drygt 100 avtalstimmar och har varit med i hemvärnet sedan 2003.

TEXT & FOTO:

PIA-LENA JANSSON